

Općina Novi Grad Sarajevo

IZVJEŠTAJ O REALIZACIJI AKCIONOG PLANA ZA DJECU OPĆINE NOVI GRAD SARAJEVO

za 2022. godinu

**IZVJEŠTAJ O REALIZACIJI
AKCIONOG PLANA ZA DJECU
OPĆINE NOVI GRAD SARAJEVO**

za 2022. godinu

Projekt realizira i podržava

OPĆINA NOVI GRAD SARAJEVO

u saradnji sa

**Udruženjem za ostvarivanje prava djeteta
“NAŠA DJECA” SARAJEVO**

Općina Novi Grad Sarajevo

“NAŠA DJECA”
UDRUŽENJE ZA OSTVARIVANJE PRAVA DJETETA SARAJEVO

IMPRESUM

Stručni tim za izradu Akcionog plana za djecu i praćenje projekta

Fahra Zvizdić	Služba za boračka pitanja, rad, socijalna pitanja i zdravstvo
Naliha Šabanović	Služba za obrazovanje, kulturu i sport
Nasiha Čalija	Služba za obrazovanje, kulturu i sport
Danka Požek	Služba socijalne zaštite Općine Novi Grad Sarajevo
Sanela Bostandžija-Halilović	Dom zdravlja Novi Grad Sarajevo
Adnan Briga	Četvrta policijska uprava Novi Grad Sarajevo
Zehra Salman	Udruženje “Naša djeca” Sarajevo

Izveštaj uredila:	Zehra Salman
Lektura:	Adisa Karčić
Grafički dizajn:	Aida Redžović
Štampa:	Print Guru, Sarajevo

SADRŽAJ

Projekt „Grad/Opcina po mjeri djeteta”	5
UVOD	6
▶ Programsko područje I ZAKONSKA REGULATIVA I FINANSIJSKI OKVIR	9
▶ Programsko područje II SOCIJALNA ZAŠTITA DJETETA I PORODICE	15
▶ Programsko područje III OBRAZOVANJE DJECE	23
▶ Programsko područje IV SLOBODNO VRIJEME DJECE, REKREACIJA, SPORT I KULTURA	35
▶ Programsko područje V ZDRAVSTVENA ZAŠTITA DJETETA	43
▶ Programsko područje VI SIGURNO I ZDRAVO OKRUŽENJE ZA DJECU	51
▶ Programsko područje VII NEVLADINE ORGANIZACIJE	59

Projekt „Grad/Općina po mjeri djeteta”

Stvaranje nove klime za djecu na lokalnom nivou istaknuto je na Specijalnoj sjednici Generalne skupštine UN-a održane u maju 2002. godine. U dokumentu “Svijet prilagođen djeci” naloženo je državama potpisnicama UN Konvencije o pravima djeteta da razvijaju “Gradove po mjeri djeteta”. Ovaj globalni projekt postaje pokretačka snaga za dječija prava širom svijeta. Mnogi gradovi u svijetu i Evropi postaju “Gradovi po mjeri djeteta”.

“Grad/Općina po mjeri djeteta” predstavlja sistem dobre uprave koja je posvećena punoj provedbi Konvencije o pravima djeteta. Lokalne zajednice su najbolje pozicionirane da prilagode u praksu obaveze koje su preuzete na državnom nivou i tako postanu ključna komponenta nacionalnog programa djelovanja za djecu.

Cilj akcije je poboljšati situaciju u zajednici, unaprijediti uslove života djece prepoznavanjem i ostvarivanjem prava djece uz aktivno učešće djece. Akcija obuhvata sve segmente života djeteta u lokalnoj zajednici: socijalnu zaštitu djece, odgoj i obrazovanje, kulturu, sport, slobodno vrijeme i rekreaciju djece, zdravlje, sigurno i zdravo okruženje za djecu, kao i učešće nevladinih organizacija i privatnog sektora u dostizanju što boljih uslova za život djece.

Uključivanjem u akciju “Grad po mjeri djeteta”, zajednica će dostići visoke standarde u zaštiti i sigurnosti djece i imati na raspolaganju sve potrebne informacije/izvještaje po pitanju implementacije i poštivanja prava djeteta, kao i mjere koje se trebaju poduzeti u cilju progresa.

Na incijativu Udruženja “Naša djeca” Sarajevo, Gradska uprava Grada Sarajeva, odnosno Gradsko vijeće Grada Sarajeva na 40. sjednici održanoj 22. jula 2008. godine, donosi Odluku o pristupanju akciji “Grad po mjeri djeteta”, zajedno s općinama koje čine Grad Sarajevo: Centar, Novo Sarajevo, Novi Grad i Stari Grad.

Iste godine, Općinsko Vijeće Novi Grad Sarajevo donosi Odluku o pristupanju globalnoj akciji “Grad po mjeri djeteta”. Općina Novi Grad Sarajevo kontinuirano radi na razvijanju politika i strategija koje će biti naklonjene djeci, njihovim potrebama i poštivanju njihovih prava na lokalnom nivou. Do sada su postignuti odlični rezultati koji su vrijedni pažnje i koji zadovoljavaju kriterije neophodne za dobijanje statusa “Grad/Općina po mjeri djeteta”.

UVOD

Uključivanje Općine Novi Grad Sarajevo u globalni projekt „Grad/Općina po mjeri djeteta“ (2008. god.) podstaklo je općinske strukture na veću odgovornost i obavezu u poštivanju prava djeteta, razvijanju politika i strateških dokumenata koji će biti naklonjeni djeci te poštivanju njihovih prava i potreba. U tom smislu Općina Novi Grad Sarajevo uložila je velike napore i značajna sredstva za izgradnju brojnih infrastrukturnih objekata u oblasti obrazovanja, slobodnog vremena, sporta, kulture, zdravog okruženja, kao i drugih projekata koji su povećali kapacitete za ispunjavanje potreba djece i mladih. Planiranje stvarnih potreba djece i realizacija planiranih aktivnosti doprinijelo je podizanju kvaliteta života sve djece i dostizanju što većeg standarda u ispunjavanju potreba djece i mladih na lokalnom nivou i šire.

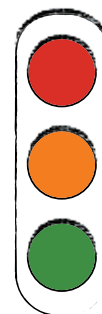
Općinsko vijeće Novi Grad Sarajevo na sjednici održanoj 26. januara 2023. godine donijelo je odluku o usvajanju Akcionog plana za djecu Općine Novi Grad Sarajevo za period 2022-2024. godina. Akcioni plan sagledava sveobuhvatne potrebe djece i mladih kroz strateške i specifične ciljeve za svako programsko područje: socijalna zaštita djece, odgoj i obrazovanje, kultura, sport, slobodno vrijeme i rekreacija, zdravlje, zdravo i sigurno okruženje za djecu i nevladine organizacije koje imaju programe za djecu i mlade.

U cilju praćenja realizacije mjera planiranih u Akcionom planu za djecu Općine Novi Grad Sarajevo, Stručni tim projekta „Grad/Općina po mjeri djeteta“ uradio je Izvještaj o realizaciji planiranih mjera za 2022. godinu.

Metodologija Izvještaja je određena metodologijom Akcionog plana za djecu. Radi boljeg praćenja realiziranih aktivnosti/mjera, uz strateške i specifične ciljeve prikazane su i mjere ispod kojih se daju informacije o realizaciji istih u skladu sa konkretnim indikatorima. U cilju lakše preglednosti i kvalifikaciji stepena realizacije aktivnosti/mjera iz Akcionog plana, primijenjena je metoda tzv. „semafora“ u skladu sa kojom se za svaku aktivnost/mjeru prikazuje njen status u odnosu na plan realizacije za izvještajni period.

SEMAFOR :

- **aktivnosti koje su u potpunosti realizirane označene su zelenom bojom**
- **aktivnosti koje iz opravdanih razloga nisu u potpunosti realizirane i u narednom periodu će se raditi na njihovoj realizaciji označene su narandžastom bojom**

Date su i određene preporuke na kojima je u narednom periodu potrebno raditi u partnerstvu sa odgovarajućim institucijama i drugim nosiocima aktivnosti po pitanju prevazilaženja problema, a sve u cilju daljeg progressa i najboljeg interesa djece.

Većina mjera se realizira u kontinuitetu svake godine. Određen broj mjera se planira prema novonastalim potrebama, u cilju stvaranja što boljih uslova i većih raspoloživih kapaciteta za djecu. U izvještajnom periodu realizirano je 90% aktivnosti/mjera od ukupno 158 aktivnosti/mjera planiranih Akcionim planom za djecu Općine Novi Grad Sarajevo u 2022. godini. Vrlo mali broj mjera od 10% nije u cjelosti realiziran iz opravdanih razloga i na realizaciji istih će se raditi u narednom periodu.

Na osnovu monitoringa i procjene realizacije planiranih aktivnosti/mjera Akcionim planom za djecu Općine Novi Grad Sarajevo, u ovom izvještajnom periodu može se konstatovati odličan rezultat u svim oblastima brige o djeci, posvećenosti Općine u zaštiti i poštivanju prava djece posebno marginaliziranih grupa.

Briga o djeci i mladima zauzima značajno mjesto u novoj razvojnoj Strategiji Općine Novi Grad Sarajevo što ohrabruje i daje nadu da će se i dalje žurno raditi na podizanju kvaliteta života djece, mladih i svih stanovnika.

Programsko područje I

ZAKONSKA REGULATIVA I FINANSIJSKI OKVIR

Prva Strategija razvoja Općine Novi Grad Sarajevo usvojena je 2014. godine i realizovana sa više od 90 procenata u smislu njenih ciljeva koji su postavljeni, kao i mjera koje su bile planirane. Općinsko vijeće Novi Grad Sarajevo je na 15. redovnoj sjednici usvojilo Strategiju razvoja Općine Novi Grad Sarajevo za period 2021-2027. godina. (Sl. novine KS 26/23)

Vizija je da **Općina Novi Grad Sarajevo do 2027. godine bude lider razvoja u Bosni i Hercegovini.**

U periodu koji Strategija obuhvata planirani su konkretni projekti i strateški ciljevi u oblastima okoliša, efikasnoj komunalnoj infrastrukturi u funkciji održivog razvoja, oblasti obrazovanja, razvoja rekreativnih i urbanih zona i drugih mjera u cilju podizanja kvaliteta života stanovnika.

U okviru svojih nadležnosti, općinske službe Općine Novi Grad Sarajevo u svom radu primjenjuju Zakon o principima lokalne samouprave u FBiH, Statut Općine i statute mjesnih zajednica, Zakon o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodica s djecom Kantona Sarajevo, Porodični zakon FBiH i Zakon o zaštiti i postupanju s djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku, kao i brojne podzakonske akte koji su proizašli iz zakonskih regulativa.

Općina Novi Grad Sarajevo je obezbijedila i uslove za provođenje propisa koji uređuju oblast dječije zaštite na način da je formirala Službu za boračka pitanja, rad, socijalna pitanja i zdravstvo, zatim Službu za obrazovanje, kulturu i sport, kao i druge službe neophodne za funkcioniranje lokalne zajednice u cilju praćenja potreba građana. Kontinuiranim praćenjem socijalno-ekonomskog stanja građana, a posebno porodica s djecom, Općina Novi Grad Sarajevo je budžetom iskazala senzibilitet za potrebe djece i mladih izdvajajući određena sredstva za stvaranje što povoljnijih uslova za život ove populacije, posebno najranjivijih grupa.

U cilju implementacije donesenih strateških planova, posebno onih koji tretiraju prava djeteta, Općina je uspostavila Savjet sigurnosti za prevenciju maloljetničkog prestupništva Općine Novi Grad Sarajevo,

kao i Stručni tim projekta „Grad/Općina po mjeri djeteta“ za izradu i praćenje realizacije Akcionog plana za djecu Općine Novi Grad Sarajevo za period 2022-2024. kao mehanizme koji će doprinijeti ostvarivanju ciljeva.

Općina Novi Grad Sarajevo svake godine budžetom planira sredstva za ostvarivanje prava i potreba djece po programskim područjima: predškolski odgoj, obrazovanje osnovno i srednje, sport, kultura i slobodno vrijeme djece, kao i kapitalna ulaganja u objekte za djecu i mlade, te sredstva za potrebe zdravstvene zaštite, zdravog okoliša i sigurnosti djece i mladih. Općina također izdvaja sredstva za podršku i pomoć udruženjima koja imaju programe rada s djecom i za djecu.

Pod praćenjem realizacije Akcionog plana za djecu podrazumjeva se praćenje stvarno utrošenih sredstava koja su bila planirana za potrebe djece za svaku godinu. Na osnovu praćenja dobijamo pokazatelje na osnovu kojih možemo mjeriti povećanja ili smanjena utrošenih sredstava za potrebe djece u odnosu na prethodne godine. Praćenje utrošenih sredstava za potrebe djece je veoma važno za naredna planiranja.

► **Strateški cilj 1: Zaštita djece u skladu sa strateškim dokumentima i donesenim zakonskim propisima koji se primjenjuju na lokalnom nivou**

► **Specifični cilj 1: Obezbijediti dosljednu primjenu strateških dokumenta, zakona i budžeta za djecu**

• **Mjera 1.1. Analiza primjene strateških planova: Akcionog plana za djecu za period 2022-2024.**

Stručni tim za praćenje realizacije projekta „Grad/Općina po mjeri djeteta“ i realizaciju Akcionog plana za djecu Općine Novi Grad Sarajevo je uradio Izvještaj o realizaciji mjera/aktivnosti planiranih Akcionim planom za djecu Općine Novi Grad Sarajevo za 2022. godinu po programskim područjima. U implementaciji mjera obezbijedena je dosljedna primjena postojećih zakonskih propisa za zaštitu djece i mladih. Budžetom Općine za 2022. godinu su planirana i realizirana sredstva za potrebe djece po programskim područjima: Socijalna zaštita, Obrazovanje, Slobodno vrijeme, sport i kultura, Zdravstvena zaštita, Sigurno i zdravo okruženje za djecu i nevladine organizacije. Urađeni Izvještaj će u planiranom roku biti dostavljen Općinskom vijeću na usvajanje.

• **Mjera 1.2. Svi aspekti definicije djeteta regulisani zakonom i planovima općinskih službi**

Ustavna obaveza svih nivoa vlasti u BiH je da omogući ostvarivanje garantovanih ljudskih/dječijih prava, što znači da svi propisi moraju biti međusobno usklađeni s Ustavom BiH, međunarodnim instrumentima, državnim strategijama, akcionim planovima i propisima u skladu sa nadležnostima. Harmonizacija treba biti zastupljena ukoliko se žele osigurati mehanizmi za stvarnu zaštitu i uvažavanje prava djeteta, sukladno Konvenciji o pravima djeteta. Aktivnosti Službe za rad, socijalna pitanja i zdravstvo koja realizuje projekt „Grad/Općina po mjeri djeteta“ su u skladu sa programom službe, kao i aktivnosti ostalih općinskih službi koje se bave pitanjima zaštite prava djeteta, u skladu sa važećim zakonskim i podzakonskim aktima. U programima i planovima vodi se briga da sva djeca do 18 godina života budu obuhvaćena odgovarajućim mjerama zaštite i brige.

• **Mjera 1.3. Obezbijediti mehanizam koji garantuje participaciju djece u izradi programa i planova za djecu**

U okviru projekta „Grad/Općina po mjeri djeteta“ formiran je Dječiji parlament kao jedan od oblika dječijeg aktivizma u zajednici. Aktivnosti Dječijeg parlamenta podržava Općina Novi Grad Sarajevo. Dječiji parlament čine po dva predstavnika djece iz svih novogradskih škola. U partnerstvu sa odraslim parlament realizira različite aktivnosti praćenjem stanja prava i potreba djece u njihovoj Općini. U cilju poboljšanja kvaliteta života i usluga za djecu i mlade na nivou zajednice, Dječiji parlament provodi različita

istraživanja. Na osnovu rezultata dobijenih istraživanjem parlament predlaže određene preporuke u cilju unapređenja stanja prava djece, koje prosljeđuje Stručnom timu projekta na razmatranje i uvažavanje. Na ovaj način Dječiji parlament učestvuje u izradi strateških dokumenta koji se tiču njihovih prava i potreba.

► **Specifični cilj 2: Izrada Akcionog plana za djecu Općine Novi Grad Sarajevo, praćenje realizacije i izvještavanje o realizaciji Akcionog plana**

• **Mjera 2.1. Aktivnosti na izradi Akcionog plana za djecu Općine Novi Grad Sarjevo za period 2022-2024.**

U toku 2021/22. godine Stručni tim projekta „Grad/Općina po mjeri djeteta“ radio je na izradi Akcionog plana za djecu Općine Novi Grad Sarajevo za period 2022-2024. koji je usvojen od strane općinskog Vijeća Općine Novi Grad Sarajevo 26. januara 2023. godine.

• **Mjera 2.2. Monitoring rada Stručnog tima za izradu, realizaciju i praćenje Akcionog plana za djecu Općine Novi Grad Sarajevo**

Stručni tim projekta je u 2022. godini imao stalnu međusobnu komunikaciju u cilju praćenja realizacije aktivnosti projekta. Održana su četiri sastanka Stručnog tima na kojima se razgovaralo o svim aktuelnim pitanjima brige o djeci i realizaciji aktivnosti planiranih projektom „Grad/Općina po mjeri djeteta“ kao i praćenju mjera planiranih Akcionim planom za djecu Općine Novi Grad Sarajevo za 2022. godinu.

• **Mjera 2.3. Izrada Izvještaja o realizaciji Akcionog plana za djecu Općine Novi Grad Sarajevo**

U toku 2022. godine Stručni tim je radio na izradi Izvještaja o realizaciji mjera planiranih Akcionog plana za djecu Općine Novi Grad Sarajevo za 2022. godinu. Izvještaj je urađen po utvrđenoj metodologiji koja prati Akcioni plan za djecu i isti će biti prezentiran općinskom Vijeću Općine Novi Grad Sarajevo na razmatranje i usvajanje.

► **Specifični cilj 3: Pregled planiranih i realizovanih sredstava u 2022. godine za potrebe djece**

R.b		Planirano u KM 2022. god.	Realizirano u KM 2022. god.
1.	Programsko područje II Socijalna zaštita djece i porodica	805.000,00	805.000,00
3.	Programsko područje III Obrazovanje Poboljšanje uslova u školstvu Kapitalna ulaganja Ukupno	1.605.000,00 338.500,00 1.943.500,00	1.590.000,00 450.000,00 2.040.000,00
4.	Programsko područje IV Slobodno vrijeme djece, rekreacija, sport Kultura Ukupno	5.306.000,00 1.110.000,00 6.416.000,00	6.646.000,00 810.000,00 7.456.000,00
5.	Programsko područje V Zdravstvena zaštita		

R.b		Planirano u KM 2022. god.	Realizirano u KM 2022. god.
6.	Programsko područje VI Sigurno i zdravo okruženje za djecu		
7.	Programsko područje VII Podrška nevladinim i neprofitnim organizacijama	130.000,00	130.000,00
	Podrška nevladinim i neprofitnim organizacijama humanitarnog karaktera	100.000,00	100.000,00
	Ukupno	230.000,00	230.000,00
	UKUPNO	9.394.500,00	10.531.000,00

Iz tabelarnog pregleda planiranih i utrošenih sredstava može se zaključiti da je u 2022. godini za direktne i indirektne potrebe djece utrošeno više za 11% sredstava u odnosu na plan.

► **Specifični cilj 4: Uspostaviti evidenciju o broju stanovnika, posebno djece prema starosnoj dobi (od 0 do 12 mjeseci; od 1 do 6 godina; od 7 do 14 godina i od 15 do 18 godina)**

Izvor podatka	Od 0 do 14 godina	Od 15 do 64 godine	Više od 65 godina	Ukupno stanovništvo
Podaci ZKS FBiH 30. 6. 2019. god.	19.380 15,87%	82.576 67,65%	20.093 16,46%	122.049
Podaci ZKS FBiH 30. 6. 2020. god.	19.520 15,90%	82.316 67,05%	20.915 17,03%	122.751
Podaci ZKS FBiH 30. 6. 2021. god.	19.451 15,89%	81.901 66,91%	21.038 17,18%	122.390

Iz podataka dobne strukture stanovništva u periodu 2019-2021. vidljivo je da se procenat broja djece od 0 do 14 godina kreće do 15,87% do 15,90% i u odnosu na prethodni trogodišnji period ima blagi rast.

U Općini Novi Grad Sarajevo živi 24.248¹ djece do 18 godina ili 19,82%, što u strukturi stanovništva predstavlja drugu populaciju po veličini broja stanovnika. Veliki broj djece podrazumijeva i obavezuje sve strukture Općine da i dalje nastave s izgradnjom infrastrukture za potrebe djece što će doprinijeti njihovom sveobuhvatnom razvoju.

Na osnovu podataka Federalnog zavoda za statistiku², broj stanovnika Općine Novi Grad Sarajevo iznosi 122.614, što predstavlja mali rast stanovništva u odnosu na 2021. godinu. Na osnovu procjene, neznatno je povećan broj djece do 18 godina i iznosi oko 24.300 djece koja žive na području Općine.

Praćenje podataka o broju djece je neophodno jer omogućava lakše planiranje potreba na nivou Općine za različite uzrasne periode. Dobra evidencija i praćenje stanja u strukturi stanovništva i drugim oblastima je osnova planiranja razvoja svake lokalne zajednice.

¹ Izvor podataka Javna ustanova Dom zdravlja Kantona Sarajevo

² Demografska statistika 2022., Federalni zavod za statistiku, Sarajevo 2023.

► **Specifični cilj 5: Edukacija o pravima djeteta i informisanje lokalne zajednice o stanju prava djeteta**

• **Mjera 5.1. Edukacija djece o pravima djeteta utvrđenih Konvencijom o pravima djeteta**

U školama se provodi edukacija djece o pravima djeteta najčešće putem Vijeća za djecu ili projekata koje realiziraju nevladine organizacije. U okviru djelovanja Dječijeg parlamenta Općine Novi Grad Sarajevo, više od 30 članova Dječijeg parlamenta se uključuje u različite projekte edukacije o pravima djeteta koje Udruženje „Naša djeca“ Sarajevo realizira sa drugim nevladinim organizacijama u BiH i regiji. Aktivnosti o različitim temama prava djeteta mogu se najbolje vidjeti iz brošure koja je urađena povodom 10 godina aktivnog rada Dječijeg parlamenta pod nazivom „Deset godina zlata vrijednih“.

• **Mjera 5.2. i 5.3. Edukacija profesionalaca koji rade s djecom i zaposlenika u Općini koji se bave praćenjem i planiranjem potreba i prava djece**

Kada je riječ o edukaciji odraslih, Udruženje „Naša djeca“ Sarajevo je članove Stručnog tima za praćenje realizacije Akcionog plana za djecu Općine Novi Grad Sarajevo informiralo i uključivalo u programe (konferencije i radionice) koji su pružile određene informacije o pravima djeteta iz različitih oblasti brige o djeci.

• **Mjera 5.4. Informisanje javnosti o stanju prava djece u Općini**

Informiranje javnosti o stanju prava djece u Općini predstavljeno je kroz različite promocije putem radio i TV emisija, Biltena i press službe Općine, TVSA, objava na web stranicama Općine, Udruženja „Naša djeca“ i drugih društvenih platformi.

• **Mjera 5.5. Promovisanje Akcionog plana za djecu i projekta „Grad/Općina po mjeri djeteta“**

Udruženje „Naša djeca“ Sarajevo u svim svojim javnim nastupima u medijima i drugim značajnim skupovima u BiH i regiji, putem društvenih mreža, promoviše aktivnosti projekta „Grad/Općina po mjeri djeteta“, kao i Akcioni plan za djecu Općine Novi Grad Sarajevo.

Općina Novi Grad Sarajevo također putem svoje web stranice, Biltena i TV emisija promoviše Akcioni plan za djecu Općine, kao rezultat projekta „Grad/Općina po mjeri djeteta“.

► **Specifični cilj 6: Kapitalna ulaganja Općine za potrebe djece**

KAPITALNA ULAGANJA U OBRAZOVANJE			
1.	Izvođenje radova na sanaciji mokrih čvorova i uređenja OŠ „Umihana Čuvidina“		150.000,00
2.	Izrada projektne dokumentacije za OŠ „Avdo Smailović“	50.000,00	50.000,00
3.	Nadziđivanje, dogradnja i nabavka opreme OŠ „Behaudin Selmanović“	250.000,00	250.000,00
4.	Sanacija fiskultune sale OŠ „Mehmedalija Mak Dizdar“		
5.	Rekonstrukcija krova sale za tjelesni odgoj „Gimnazija Dobrinja“ i „Peta gimnazija“		
6.	Zamjena dijela fasadne stolarije na objektu JU OŠ „Osman Nuri Hadžić“		
Ukupno kapitalna ulaganja		300.000,00	450.000,00

► **Specifični cilj 7: U mjesnim zajednicama obezbijediti sigurne prostore za igru djece**

• **Mjera 7.1. i 7.2. Analiza nedostajućih kapaciteta za slobodno vrijeme djece (igru i rekreaciju) po mjesnim zajednicama**

U saradnji sa mjesnim zajednicama i drugim općinskim službama radi se na prikupljanju podataka o prostorima koji bi se mogli u narednom periodu uz odgovarajuću adaptaciju prilagoditi i staviti u funkciju za potrebe djece, odnosno slobodnog vremena, rekreacije i kulturno umjetničke djelatnosti. Za ovaj izvještajni period nije urađena detaljna informacija. **Za sada se potrebe djece za sport, kulturu i obrazovne sadržaje kao i za slobodno vrijeme najvećim djelom odvijaju u Centru "Safet Zajko" koji ima odlične uslove.**

Programsko područje II

SOCIJALNA ZAŠTITA DJETETA I PORODICE

Centar sa zaposlenicima koji čini interdisciplinarni stručni tim, ima osnovnu misiju da doprinosi izgradnji zajednice pružanjem mjera i usluga socijalne i porodično-pravne zaštite svojim građanima. Centar u skladu sa svojim mogućnostima i kapacitetima, obezbjeđuje i pruža kvalitetnu i uspješnu neposrednu zaštitu pojedinaca i porodica, koji se nalaze u stanju socijalne potrebe. U radu su zastupljeni postupci, instrumenti i metode, čiji je cilj dijagnosticiranje, analiziranje i rješavanje slučajeva za koje se ulaže najveći dio vremena, energije i aktivnosti stručnih zaposlenika Centra.

Zakon o osnovama socijalne zaštite Kantona Sarajevo i FBiH u prvom stepenu primjenjuje JU Kantonalni centar za socijalni rad Sarajevo putem službi socijalne zaštite, a zaštitu civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom obavlja Općina, odnosno vodi prvostepeni upravni postupak za sticanje tih prava.

U skladu sa Zakonom o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom, Centar za socijalni rad u okviru novčanih davanja obezbjeđuje pravo na:

- stalnu novčanu pomoć ostvaruju materijalno neobezbijeđena i za rad nesposobna lica, koja nemaju srodnika obaveznih na izdržavanje ili srodnici nisu u mogućnosti da ih izdržavaju;
- novčanu naknadu za pomoć i njegu od strane druge osobe (bolesna lica starija od 65 godina pod uslovom da im prihod po članu domaćinstva mjesečno ne prelazi 30% prosječne plaće);
- ličnu invalidninu, dodatak za njegu i pomoć od strane drugog lica i ortopedski dodatak za lica čiji je stepen invalidnosti procijenjen na 90% ili 100 % od strane Instituta za medicinsko vještačenje;
- osposobljavanje za život i rad obezbjeđuje se djeci ometenoj u fizičkom ili psihičkom razvoju i djeci kod koje postoji invalidnost prouzrokovana povredom ili bolešću, do navršanih 15 godina života kroz osnovno školovanje u redovnim školama ili školama specijalnog tipa koje mogu imati internatski smještaj;
- jednokratne i izuzetne novčane pomoći (za porodice koje se nađu u stanju socijalne potrebe);

- novčanu naknadu za vrijeme čekanja na zaposlenje ostvaruju osobe koju su završile srednju školu pod specijalnim uslovima i nalaze se na evidenciji Zavoda za zapošljavanje kao nezaposlena lica;
- topli obrok u Javnim kuhinjama;
- subvencioniranje troškova grijanja;
- smještaj u drugu porodicu;
- smještaj u ustanovu socijalne zaštite.

Kada su u pitanju djeca s posebnim potrebama u okviru djelatnosti JU "Kantonalnog centra za socijalni rad" Sarajevo djeluje i Prvostepena ljekarska komisija o utvrđivanju preostale sposobnosti i kategorizaciji djece i omladine ometene u psiho-fizičkom razvoju. Na ocjenu pomenute komisije pretežno se upućuju djeca predškolskog uzrasta, ali ponekad i na preporuku škole djeca školskog uzrasta ukoliko su uočene smetnje za vrijeme školovanja. Na osnovu nalaza i mišljenja komisije odlučuje se da li će dijete nastaviti školovanje u redovnoj školi ili se upućuje na školovanje pod specijalnim uslovima. Po završetku srednje škole, ukoliko ne pronađu zaposlenje obezbjeđuje im se pravo na novčanu naknadu za vrijeme čekanja na zaposlenje.

Kada je u pitanju zaštita porodice sa djecom, zadaci Centra, obzirom na njegovu djelatnost i nadležnost utvrđeni su u nizu zakonskih i podzakonskih akata pa je moguće nabrojati samo osnovne:

- zaštita djece bez roditeljskog staranja regulisanjem odgovarajućih oblika, mjera i usluga socijalne i porodične zaštite,
- zaštita djece ometene u fizičkom i psihičkom razvoju, otkrivanjem, ocjenom, razvrstavanjem, ove djece i njihovim uključivanjem na specijalno školovanje rehabilitaciju i zapošljavanje,
- realizacija poslova zaštite porodice i pružanja pomoći u savladavanju i prevazilaženju izraženih konfliktnih stanja u braku i porodici,
- pružanje savjeta roditeljima po pitanjima vezanim za prava i dužnosti roditelja i djece,
- pružanje pomoći roditeljima u sređivanju njihovih socijalnih, materijalnih i ličnih odnosa, ako to interesi djece budu zahtijevali,
- vršenje nadzora nad ostvarivanjem roditeljskog staranja u svim slučajevima gdje će to biti neophodno, a na osnovu odgovarajućeg programa,
- davanje mišljenja sudu u postupcima oduzimanja i ograničenja roditeljskog staranja,
- regulisanje starateljstva nad maloljetnim licima,
- regulisanje starateljstva za odrasla lica lišena poslovne sposobnosti,
- regulisanje poslova starateljstva za posebne slučajeve,
- provođenje postupka usvojenja,
- obradu maloljetnih počinitelja krivičnih djela s prijedlogom izricanja odgojne mjere institucionalnog ili vaninstitucionalnog karaktera, i izvršavanje mjera pojačanog nadzora organa starateljstva i mjera pojačanog nadzora roditelja odnosno staratelja,
- zaštita osoba s duševnim smetnjama,
- zaštita osoba izloženih nasilju i zlostavljanju u porodici.

U ukupnoj zaštiti djece i omladine, dominantno mjesto zauzimaju djeca bez roditeljskog staranja. U dosadašnjoj praksi, zaštita ove djece ostvarila se uglavnom kroz dva osnovna oblika smještaja u hraniteljsku porodicu i smještaj u neku od ustanova socijalne zaštite. Osnovni cilj Centra jeste da smanji broj institucionalnih oblika smještaja te da više koristi smještaj u hraniteljske porodice koji je daleko humaniji za djecu.

► **Strateški cilj: Zaštita djece i porodice u Općini Novi Grad**

► **Specifični cilj 1: Zaštita djece bez roditeljskog staranja**

• **Mjera 1.1. Regulisanje oblika, mjera i usluga socijalne i porodične zaštite za djecu bez roditeljskog staranja**

U izvještajnom periodu, odnosno u toku 2022. godine ukupno je evidentirano 118 djece bez roditeljskog staranja, te je njih 85 stavljeno pod starateljstvo. Ukupno je smješteno 82 djece u ustanove socijalne zaštite. U navedenom periodu ukupno je 3 djece koja su usvojena. Ukupno je 6 djece izmješteno iz ustanova u hraniteljske porodice.

• **Mjera 1.2. Podrška djeci pod starateljstvom**

U izvještajnom periodu, odnosno u toku 2022. godine ukupno je obavljeno 153 patronažne posjete starateljskim porodicama. Nije bilo evidentiranih slučajeva promjene porodice.

• **Mjera 1.3. Regulisanje starateljstva nad maloljetnim licima**

U izvještajnom periodu, odnosno u toku 2022. godine ukupno je evidentirano 37 djece bez roditeljskog staranja koja su smještena u starateljske porodice. Broj kontakata sa starateljskim porodicama u navedenom periodu je bio 153.

• **Mjera 1.4. Regulisanje poslova starateljstva za posebne slučajeve**

U izvještajnom periodu, odnosno u toku 2022. godine ukupno je evidentirano 14 slučajeva imenovanja staratelja mladb. djeci za posebne slučajeve.

► **Specifični cilj 2: Zaštita djece ometene u fizičkom i psihičkom razvoju otkrivanjem, ocjenom, razvrstavanjem ove djece i njihovim uključivanjem u specijalno školovanje, rehabilitaciju i zapošljavanje**

• **Mjera 2.1. Zaštita djece ometene u fizičkom i psihičkom razvoju**

U izvještajnom periodu, odnosno u toku 2022. godine ukupno je evidentirano 23 djece i to 20 razvrstanih u kategoriju djece s višestrukim teškoćama, 2 u kategoriju djece s psihičkim teškoćama lakog stepena i 1 dijete je ocijenjeno kao nekategorisano. Korisnici su prava na ličnu invalidninu, dodatak za njegu i pomoć od strane druge osobe i ortopedskog dodatka (zavisno od utvrđenog stepena invalidnosti od strane nadležne ljekarske komisije).

• **Mjera 2.2. Briga za djecu s intelektualnim smetnjama**

U izvještajnom periodu, odnosno u toku 2022. godine evidentirano je 18 djece s intelektualnim smetnjama. Oblici brige su materijalna pomoć i smještaj u odgovarajuće ustanove. Broj smještene djece u instituciju (djece s intelektualnim smetnjama) – 9 (preostalih broj, odnosno njih 9 boravi u svojim biološkim porodicama).

• **Mjera 2.3. Protokol za provođenje zajedničkih aktivnosti na prevenciji mentalnih poremećaja**

Informisanje djece i roditelja o pravima korisnika se provodi kontinuirano. U izvještajnom periodu, odnosno u toku 2022. godine ukupno je obavljeno 32 terenske posjete.

- **Mjera 2.4. Briga za djecu s tjelesnim smetnjama**

U izvještajnom periodu, odnosno u toku 2022. godine evidentirano je 7 djece s tjelesnim smetnjama. Oblici brige su: materijalna pomoć i smještaj u odgovarajuće ustanove. Broj djece smještene u instituciju ili starateljsku porodicu 1.

- **Mjera 2.5. Briga o djeci s kombinovanim smetnjama**

U izvještajnom periodu, odnosno u toku 2022. godine evidentirano je 20 djece sa kombinovanim smetnjama. Oblici brige su: materijalna pomoć i smještaj u odgovarajuće ustanove. Broj djece smještene u instituciju ili starateljsku porodicu 3.

▶ **Specifični cilj 3: Zaštita i jačanje djece ugrožene porodičnim prilikama**

- **Mjera 3.1. Briga za djecu ugroženu porodičnim prilikama**

U izvještajnom periodu, odnosno u toku 2022. godine evidentirano je ukupno 204 postupka posredovanja i 324 savjetodavnih razgovora radi poboljšanja vršenja roditeljskih prava i obaveza.

- **Mjera 3.2. Aktivnosti na razvoju vršenja roditeljskih dužnosti**

U izvještajnom periodu, odnosno u toku 2022. godine evidentirano je 5 postupaka uvođenja nadzora nad vršenjem roditeljskog staranja, 1 postupak oduzimanja roditeljskog staranja, te je 3 djece smješteno u drugu porodicu.

- **Mjera 3.3. Aktivnosti na provođenju mjera u bračnoj zajednici i brakorazvodu**

U izvještajnom periodu, odnosno u toku 2022. godine evidentirano je 47 postupka saniranja poremećenih porodičnih odnosa, urađena su 154 mišljenja o povjeri, viđanju i visini izdržavanja mladb. djece.

- **Mjera 3.4. Briga o maloljetničkim brakovima ili vezama**

U izvještajnom periodu, odnosno u toku 2022. godine nije bilo evidentiranih davanja mišljenja o sklapanju maloljetničkog braka.

▶ **Specifični cilj 4: Zaštita zanemarene i zlostavljane djece**

- **Mjera 4.1. Otkrivanje zanemarene i zlostavljane djece**

U izvještajnom periodu, odnosno u toku 2022. godine evidentirano je 79 slučajeva zanemarivanja i zlostavljanja u porodici, 5 postupaka uvođenja nadzora nad vršenjem roditeljskog staranja, izrečeno je 5 upozorenja roditeljima na propuste u vršenju roditeljske dužnosti, 6 djece je izuzeto iz porodice, 82 djece je smješteno u ustanovu, te je ukupno 21 osoba (10 odraslih i 11 djece) smješteno u Sigurnu kuću, odnosno sklonište NVO Fondacija lokalne demokratije.

- **Mjera 4.2. Primjena Smjernica za postupanje u slučaju nasilja nad djecom u BiH**

Smjernice za postupanje u slučaju nasilja nad djecom u BiH se u potpunosti primjenjuju. U izvještajnom periodu, odnosno u toku 2022. godine evidentirano je 32 zanemarene djece i 29 zlostavljane djece. Organizovana su tri seminara za educiranje nadležnih službi za primjenu Smjernica/Protokola.

- **Mjera 4.3. Podrška mladim žrtvama nasilja u porodici – kontinuirana aktivnost u Skloništu za žrtve nasilja**

U izvještajnom periodu, odnosno u toku 2022. godine evidentirana je 21 osoba (10 odraslih i 11 djece) smještenih u Sigurnu kuću, odnosno sklonište NVO Fondacija lokalne demokratije.

► **Specifični cilj 5: Primjena Zakona o zaštiti i postupanju s djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku FBiH**

• **Mjera 5.1. Provođenje mjera prema maloljetnim počiniocima krivičnih djela**

U izvještajnom periodu, odnosno u toku 2022. godine evidentirano je 15 izrečenih odgojnih mjera vaninstitucionalnog karaktera, 8 odgojnih mjera institucionalnog karaktera, 9 odgojnih mjera pojačanog nadzora nadležnog organa socijalnog staranja, dok nije bilo slučajeva izricanja odgojne mjere pojačan nadzor roditelja. Izrečena je 1 odgojna preporuka i to uključivanje u pojedinačni ili grupni tretman odgojnih, obrazovnih, psiholoških i drugih savjetovališta. Pored navedenog, izrečeno je i 6 posebnih obaveza i to: 2 da pohađa kurseve za stručno osposobljavanje ili se priprema i polaže ispite na kojima se provjerava određeno znanje, 1 da ne izostaje sa posla, 1 da se uključi u rad humanitarnih organizacija ili poslove socijalnog, lokalnog ili ekološkog sadržaja i 2 da se uključi u pojedinačni ili grupni rad u savjetovalištu za mlade.

• **Mjera 5.2. Primjena Zakona o zaštiti i postupanju s djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku**

Positivni efekti primjene Zakona o zaštiti i postupanju s djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku – pomenuti Zakon predviđa da se treba kretati od lakših mjera prema težim, odnosno da se prvo moraju primijeniti vansudski mehanizmi i slabije formalne reakcije Tužilaštva i policije, pa tek onda izricati krivične sankcije. Alternativnim modelima postupanja maloljetnik u sukobu sa Zakonom treba da preuzme odgovornost za ono što je učinio i da shvati značaj društveno neprihvatljivog ponašanja, te da se nakon provođenja alternativnih mjera vrati u društvo kao njegov koristan član.

Nedostajući kapaciteti za primjenu Zakona – pri Kantonalnom centru za socijalni rad Sarajevo bi bilo neophodno staviti u funkciju Službu za primjenu odgojnih preporuka i odgojnih mjera.

► **Specifični cilj 6: Prevencija prosjačenja djece i rad djece na ulici**

• **Mjera 6.1. Zaštita djece koja su uključena u život i rad na ulici**

U izvještajnom periodu, odnosno u toku 2022. godine evidentirano je ukupno 28 djece koja rade na ulici i 32 djece korisnika Službe za zbrinjavanje djece u stanju potrebe.

► **Specifični cilj 7: Prevencija za djecu u riziku od zloupotrebe narkotika**

• **Mjera 7.1. Projekat "Stariji brat-starija sestra"**

U izvještajnom periodu, odnosno u toku 2022. godine u projektu "Stariji brat-starija sestra" uključeno je 5 djece i 5 volontera.

• **Mjera 7.2. Aktivnosti Centra za socijalni rad na smještaju korisnika u institucije za odvikavanje**

U izvještajnom periodu, odnosno u toku 2022. godine ukupno je 6 osoba smješteno u Terapijsku zajednicu Kampus.

► **Specifični cilj 8: Projekat "Dječija nedelja"**

• **Mjera 8.1. Promocija uloge i značaja porodice**

"Dječija nedjelja" se u FBiH obilježava u prvoj sedmici oktobra. U 2022. godini Federalno ministarstvo rada i socijalne politike donijelo je odluku da će u sklopu obilježavanja ove manifestacije dodijeliti novčane

nagrade nadarenim učenicima i studentima bez oba roditelja ili iz socijalno ugroženih porodica, a na osnovu prijava nadležnih Centara za socijalni rad, odnosno općinskih Službi socijalne zaštite.

• Mjera 8.2. Promocija hraniteljstva

U toku 2022. godine organizovane su i realizovane kontinuirane promocije hraniteljstva kroz specijalne emisije, kratke vijesti o hraniteljstvu, plakate (Europlakat), predavanja kroz različita savjetovališta za podršku porodicama pri Islamskoj zajednici, promotivne aktivnosti kroz Katolički tjednik, Dnevni avaz, sedmični magazin Azra, Kids info, kolumne blogera, Klix, Fokus.ba, Art info, Facebook stranica Hraniteljstvo, radioemisije RSG, Radio Mix, Radio Sarajevo.

• Mjera 8.3. Edukacija hranitelja

Edukacija se provodi kontinuirano u skladu sa Zakonom o hraniteljstvu FBiH, a u toku 2022. godine 21 porodica je završila osnovnu edukaciju za hranitelje.

► Specifični cilj 9: Služba socijalne zaštite Općine Novi Grad

• Mjera 9.1. Struktura uposlenih radnika

Služba socijalne zaštite općine Novi Grad dugo vremena je imala problem sa nedostatkom stručnog kadra a u skladu sa važećom sistematizacijom. Trenutna struktura zaposlenih je sljedeća: 1 šef, 13 socijalnih radnika, 4 pravnik, 2 pedagoga, 2 psihologa, 2 administrativna radnika, 2 operatera i 1 kurir-čistačica. U toku 2022. godine Služba socijalne zaštite Općine Novi Grad je obavljala svoje nadležnosti sa smanjenim brojem stručnog kadra, te je tek krajem 2023. godine popunjen broj radnih mjesta u skladu sa važećom sistematizacijom. Međutim, obzirom da je općina Novi Grad najveća općina Grada Sarajeva socijalna problematika je veoma obimna i kompleksna, sasvim jasno je da ovaj broj stručnog kadra organa starateljstva teško može zadovoljiti potrebe osoba u stanju socijalne potrebe. U izvještajnom periodu evidentirano je 1024 djece korisnika socijalne zaštite.

• Mjera 9.2. Edukacija uposlenih radnika

U izvještajnom periodu bilo je ukupno 21 edukacija na kojima je učestvovalo ukupno 9 uposlenika. Edukacije su bile iz oblasti Zakona o hraniteljstvu, Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku, Porodičnog zakona i Zakona o zaštiti od nasilja u porodici.

Generalno, većina predviđenih aktivnosti su Zakonom propisane djelatnosti CSR, te se one provode u potpunosti.

Oblici socijalne zaštite djece i porodice koje provodi Služba za boračka pitanja, rad, socijalna pitanja i zdravlje Općine Novi Grad Sarajevo

Socijalna briga za djecu i porodice obezbjeđuje se i realizira preko Službe za boračka pitanja, rad, socijalna zaštita i zdravstvo Općine Novi Grad Sarajevo

U okviru Službe za boračka pitanja, rad, socijalna pitanja i zdravstvo Općine Novi Grad Sarajevo u 2022. godini provodili su se programi/projekti posebno usmjereni na djecu i mlade. Djeca i mladi imaju prioritet u svim strateškim dokumentima koji se tiču domena socijalne zaštite, a sve u cilju najboljeg interesa djeteta. Nužno je kontinuirano jačati sistem za zaštitu djece i podršku u ostvarivanju prava svakog djeteta, pod jednakim uslovima, stvarajući najbolje uslove za život i pravilno razvijanje i rast djece i mladih.

Mladi su temeljni društveni kapital, resurs, predstavnici poželjne budućnosti, nosioci dominantnih društvenih vrijednosti koje se prenose s generacije na generaciju, i neophodno je osigurati uslove za njihov optimalni lični i društveni razvoj.

Programi/projekti koji su se tokom 2022. godine provodili u Službi, a koji se odnose direktno na podršku djeci/mladima i njihovim porodicama su:

Programi/projekti		Iznos
1.	Finansiranje/sufinansiranje i podrška rada JU „Disciplinski centar za maloljetnike“ Sarajevo	5.000,00 KM
2.	Pomoć u liječenju teško oboljelih građana (među kojima je nažalost dosta mladih i djece) sa područja općine Novi Grad Sarajevo	200.000,00 KM
3.	Sufinansiranje/pomoć bračnim parovima za troškove vantjelesne oplodnje	100.000,00 KM
4.	Jednokratne naknade za porodilje za rođenje trećeg djeteta i svakog narednog	110.000,00 KM
5.	Tekući transfer za pronatalitetne mjere	250.000,00 KM
6.	Obezbjeđenje paketa (higijenskih i kozmetičkih) proizvoda za svako novorođenče	60.000,00 KM
7.	Finansiranje nabavke GPS narukvica za djecu/osobe s poteškoćama u razvoju/invaliditetom	10.000,00 KM
8.	Prevenција maloljetničkog prestupništva na području općine Novi Grad Sarajevo	15.000,00 KM
9.	Sufinansiranje troškova jedne SOS kuće/porodice	5.000,00 KM
10.	Sufinansiranje rada Centra za rani rast i razvoj	35.000,00 KM
11.	Sufinansiranje KJU Porodično savjetovalište	5.000,00 KM
12.	Implementacija projekta „Općina po mjeri djeteta“	10.000,00 KM
UKUPNO		805.000,00 KM

U toku 2022. godine, u okviru Službe za boračka pitanja, rad, socijalna pitanja i zdravstvo, za navedene programe/projekte direktne pomoći djeci/mladima i njihovim porodicama, iz budžeta općine Novi Grad Sarajevo izdvojeno je 805.000,00 KM.

Obzirom da je porodica mjesto gdje se dijete razvija fizički i intelektualno, gdje razvija svoje osjećaje, socijalne i moralne vrijednosti, gdje se stvara i razvija porodični identitet, ali i mjesto gdje i roditelji rastu uz svoje dijete i stvaraju ozračje sigurnosti, moralnih i etičkih vrijednosti, Općina Novi Grad Sarajevo u domenu kreiranja politika nastoji i dalje osmisliti provodive ciljeve, prioritete i mjere, a koje se vezuju za poboljšanje uslova života djece/mladih i njihovih porodica.

Programsko područje III

OBRAZOVANJE DJECE

Obrazovanje u BiH je visoko decentralizirano i fragmentirano što ima za posljedicu nedostatka vizije jedinstvenog razvoja obrazovnog sistema. Nadležnost u oblasti obrazovanja regulisana je na nivou Kantona Sarajevo koji je ujedno i osnivač javnih ustanova, predškolskog, osnovnoškolskog, srednjoškolskog i visokog obrazovanja. Usluge obrazovanja se pružaju na osnovu utvrđenog nastavnog plana i programa koji se finansira iz budžeta Kantona.

Na nivou Općine Novi Grad Sarajevo djeluje Služba za obrazovanje, kulturu i sport koja prati provođenje zakona, drugih propisa i općih akata u okviru prava i dužnosti općine u oblasti obrazovanja, kulture i sporta. Služba predlaže i provodi utvrđenu politiku i stvara uslove za razvoj djelatnosti iz oblasti odgoja, obrazovanja i brige za djecu.

Služba također provodi općinsku politiku utvrđenu Strategijom razvoja Općine i sektorskim strategijama, te kreira i provodi akcione planove i programe rada.

U funkcionalnom smislu, obrazovanje je organizovano na nivou predškolskog, osnovnog, srednjeg i visokog obrazovanja.

Analiza stanja

Predškolski odgoj i obrazovanje

Na području općine Novi Grad Sarajevo u 2022. godini djelovalo je 12 vrtića u okviru JU "Djeca Sarajeva". U drugoj polovini 2022. godine okončane su pripreme radnje za otvaranje vrtića "Dječiji koraci" koji je otvoren u prostoru „Vila Hadžihalilovića“ na Dobrinji 5. Vlada Kantona Sarajevo donijela je uredbu kojom je pored vrtića u sastavu javne ustanove omogućeno subvencioniranje boravka za djecu koja pohađaju privatne predškolske ustanove. Privatne predškolske ustanove na području Općine su: PU „Amel i Nur“,

Vrtić „Ciciban“ osnivača BH Centar, PU „Panda školarac Otoka“ sa dva vrtića, PU „Bilingual Nursery School“, PU „ĆU-ĆU“ sa dva vrtića, PU „Maslačak-Mali princ“, PU „Maarif Schools of Sarajevo – vrtić „Marif“, PU „Pčelice“ i PU „Zvezdice“³. U prostoru u kojem se nalazilo vrtić u sastavu SOS „Dječija Sela“ sa radom je otpočeo vrtić „Vrtuljak“ u sastavu PU „Bonum“.

Ukupno 23 vrtića u općini.

Obuhvat djece predškolskim odgojem

Na području Općine Novi Grad Sarajevo u periodu od 2018. do 2021. godina rođeno je 4.811 djece. Vrtiće u sastavu JU „Djeca Sarajeva“ u 2022. godini pohađalo je 1.198 djece u 53 odgojne grupe gdje je bilo angažovano 87 odgajatelja. U privatne predškolske ustanove, prema podacima kojima raspolaže Služba za obrazovanje kulturu i sport pohađalo je 528 djece, tako da ukupan broj iznosi 1726 djece koja su obuhvaćena predškolskim odgojem, što u procentu iznosi 36% djece u odnosu na ukupan broj djece predškolskog uzrasta. U ovaj broj ne ulaze djeca koja pohađaju PU „Marif“, vrtić „Vrtuljak“ u sastavu JU Bonum, „PU Zvezdice“ i „Maslačak“ za koje Služba do dana izrade izvještaja nije zaprimila podatke. Procjenjuje se da ove vrtiće pohađa cca 300 djece.

U vrtićima u sklopu JU „Djeca Sarajeva“ evidentirano je 38 djeteta s teškoćama u razvoju sa relevantnom medicinskom dokumentacijom. Broj djece koja su u opservaciji i ranoj intervenciji je 25. U vrtićima drugih osnivača bilo 6 djece sa teškoćama u razvoju koja su integrisana u rad odgojnih grupa.

Program za djecu koja nisu obuhvaćena predškolskim obrazovanjem u godini pred polazak u školu obavljao se u osnovnim školama³, kao i u svim objekatima JU „Djeca Sarajeva“ osim vrtića „Žubor“, gdje ovaj program pohađa 557 djece, te registriranim predškolskim ustanovama privatnih osnivača. Realizacija obaveznog Programa za djecu u godini pred polazak u školu realizira se u skladu sa Okvirnim zakonom o predškolskom odgoju i obrazovanju.⁴ Program obuhvata aktivnosti koje se organiziraju jednom ili više puta u sedmici u maksimalnom dnevnom trajanju od tri sata, a ukupnom trajanju od minimalno 150 sati odvija se u skladu sa Programom Ministarstva za obrazovanje Kantona Sarajevo i potrebama i interesima porodice i djeteta.

Centar za rani rast i razvoj djece

Općina Novi Grad Sarajevo putem javnog poziva finansira „Centar za rani rast i razvoj“. Centar promovira integrisani pristup s ciljem da pruži univerzalne usluge za razvoj djece i podršku roditeljima u rastu i razvoju djece od perioda začeća do 10 godina, s fokusom na uzrast do tri godine. U 2022. godini ovim projektom obuhvaćeno je 256 djece i 170 roditelja. Posebna pažnja je posvećena ranjivim i ugroženim porodicama. Projekat se realizira u organizaciji Društvenog centra „Hermann Gmeiner“, odnosno „SOS Dječijeg sela BiH“.

Podrška djeci uzrasta od 6 do 10 godina bila je bazirana na sadržajima bitnim za školu, jačanje učeničkih kapaciteta, motorike, pažnje, koncentracije. Organiziran je individualni rad, rad u paru i u grupama.

U sklopu realizacije ovog projekta pružene su pedijatrijske i medicinske usluge, kontinuirano i po potrebi, kao i kućne posjete za one koji nisu u mogućnosti voditi djecu na redovne pedijatrijske kontrole.

U okviru aktivnosti Centra realizovane su procjene govorno-jezičkog statusa djece u koje je uključeno 87 djece u govorno jezički tretman. Rad je bio prilagođen potrebama korisnika. Radilo se jednom sedmično po 30 minuta. Centar je vršio i procjenu djece u skladu s razvojno bihevijoralnim skalama za djecu od rođenja do šeste godine.

³ Sokolje, „Mustafa Busuladžić“, „Behaudin Selmanović“, i „Čamil Sijarić“

⁴ Službeni glasnik BiH br. 88/07 i Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju u Kantonu Sarajevo („Sl. novine Kantona Sarajevo“, br. 26/2008, 21/2009, 33/2021 i 31/2022).

U sklopu Centra egzistira senzorna soba u kojoj se obavlja opservacija, detekcija razvojnih smetnji i sačinjavaju individualni razvojni planovi za svako dijete u skladu s njegovim mogućnostima. U izvještajnom periodu posebna pažnja posvećena je ranoj detekciji djece. U grupe su bila uključena i djeca sa poteškoćama u razvoju.

Osnovno i srednje obrazovanje

U 2022. periodu u oblasti obrazovanja postignut je napredak u izgradnji, rekonstrukciji i dogradnji škola, fiskulturnih dvorana, školskih igrališta i drugih sadržaja za djecu. Općina Novi Grad Sarajevo kontinuirano nastavlja s kapitalnim ulaganjima u objekte obrazovanja. Na području Općine Novi Grad Sarajevo pored 15 javnih ustanova osnovnih škola djeluje i privatna osnovna škola 'Maarif' te specijalizirana osnovna škola u sklopu Centra za slijepu i slabovidnu djecu i omladinu. JU „Centar za slijepu i slabovidnu djecu i omladinu“ i PU „Maarif“ pružaju mogućnost i srednješkolskog obrazovanja. Na području Općine nalaze se i JU „Peta gimnazija“ i Gimnazija „Dobrinja“ kao i Srednja elektrotehnička škola.

Obuhvat djece osnovnoškolskim obrazovanjem

U 15 javnih ustanova osnovnih škola na području općine Novi Grad Sarajevo u školskoj 2021/2022. godini, nastavu je pohađalo 10.934 učenik/ca, od toga 5583 dječaka i 5346 djevojčica raspoređenih u 468 odjeljenja, što je za 135 učenika/ce i 11 odjeljenja više u odnosu na prethodnu školsku godinu.

Uporedni podaci o uspjehu u osnovnim školama općine Novi Grad Sarajevo

Škole – centralne i područne	Broj učenika	Broj odjeljenja po učeniku	Broj učenika po odjeljenju	Srednja ocjena učenika	Ukupan broj izostanaka	Broj izostanaka po učeniku
2020/2021.	10.799	457	23,63	4,56	60.430	5,59
2021/2022.	10.934	468	23,36	4,49	453.703	41,49

U odgojno-obrazovnom radu primjenjivane su zakonom utvrđivane stimulativne odgojno-disciplinske mjere. Opći uspjeh učenika/ca i rezultati postignuća iz nastavnih predmeta utvrđeni su na osnovu zaključenih ocjena iz svih nastavnih predmeta. Ocjenjivanje od prvog do devetog razreda vrši se javno i kontinuirano, broječanim i opisnim ocjenama. Učenici prvog razreda devetogodišnjeg obrazovanja, ne podliježu broječanom ocjenjivanju, a uspjeh se izkazuje opisnim ocjenama. Ukupan broj učenika/ca prvih razreda u 16 osnovnih škola je 1318, i svi su savladali planom predviđene programske sadržaje do nivoa samostalne primjene znanja ili uz manju pomoć nastavnika i odgajatelja.

Najveći broj opravdanih izostanaka sa nastave je zbog bolesti, hroničnih oboljenja, odobrenje škole za takmičenja učenika/ca, a neopravdanih izostanaka, zbog kašnjenja ili samovoljnog odsustvovanja sa nastave.

U javnim ustanovama ukupan procenat prolaznosti za 9646 učenika/ca, od II do IX razreda, za navedeni period iznosio je 99,99%. Srednja ocjena općeg uspjeha za svih petnaest javnih ustanova osnovnih škola je 4,49 dok je u školskoj 2020/2021. godini bila 4,56.

Četrnaest osnovnih škola ima 100% prolaznost, dok je u jednoj osnovnoj školi jedan učenik/ca neocijenjen.

Iz uporednih podataka je vidljivo da je broj odjeljenja u novogradskim osnovnim školama povećan srazmjerno povećanju broj učenika.

Uspjeh u učenju na kraju školske 2021/2022. za OŠ "MAARIF"

R/b	NAZIV ŠKOLE	broj odjeljenja	broj učenika	broj učenika po odjeljenju	dječaci	djevojčice	broj učenika I razreda	broj učenika koji prolaze	broj učenika koji ponavljaju razred	neocjenjeni	srednja ocjena
1.	PRIVATNA O.Š. „MAARIF“	12	134	11,1	71	63	41	134	0	/	4,64

Osnovna škola „Maarif“ broji 134 učenika raspoređenih u 12 odjeljenja i prolaznost je 100%. Srednja ocjena učenika je 4,64.

Karakteristika privatne škole u odnosu na javne škole je manji broj učenika po odjeljenju. S tako malo učenika u odjeljenju nezamislivo je da se ne može sagledati postignuće svakog učenika. Kada je u pitanju srednja ocjena učenika ona je u privatnoj školi za 0,15 veća nego u javnim školama.

Bilo bi izuzetno korisno da se postigne mogućnost rada škola u jednoj smjeni, a da druga smjena ostane za vannastavni rad prosvjetnih radnika s djecom u vještinama i znanju iz izbornih predmeta, gdje bi se mogle razvijati sposobnosti učenika do znatno širih granica i gdje bi škola bila humanija i bliža učenicima.

Socijalna karta učenika novogradskih osnovnih škola u školskoj 2021/2022. godini

R.B.	Kategorija	Broj učenika
1.	Učenici bez oba roditelja	9
2.	Učenici bez majke	42
3.	Učenici bez oca	167
4.	Djeca kod staratelja, hranitelja i usvojena djeca	64
5.	Učenici koji stanuju u ustanovi za socijalnu zaštitu	47
6.	Učenici u stanju socijalne potrebe	956
7.	Učenici sa teškoćama u razvoju	1.447

Iz podataka je vidljivo da veliki broj djece potiče iz porodica koje su u stanju socijalne potrebe. Za sve učenike za koje su obrazovne ustanove procijenile da se nalaze u stanju socijalne potrebe, učenike koji potiču iz višečlanih porodica s troje i više djece, te učenike Centra za odgoj i obrazovanje i rehabilitaciju "Vladimir Nazor, njih ukupno 1.090 Općina Novi Grad Sarajevo obezbjeđuje užine. Općina ima veliki broj sportskih udruženja i klubova, kao i udruženja koja se bave kulturnim aktivnostima u koja treba usmjeravati učenike iz navedenih kategorija.

Općina Novi Grad Sarajevo je u 2022. realizirala posjetu učenika 9. razreda svih 16 škola Memorijalnom centru Potočari – Srebrenica, Spomen-obilježju i mezarju za žrtve genocida iz 1995. godine, a za sve učenike 8. razreda realizirala se posjeta tunelu D-B dok se za učenike VI razreda organizirala posjeta Memorijalnom kompleksu "Žuč".

U nastavni proces bilo je uključeno 1.447 učenika s teškoćama u razvoju – slušnim, govornim, motoričkim, intelektualnim, kombinovanim smetnjama, te socijalnim poteškoćama.

Inkluzivno obrazovanje podrazumjeva individualni pristup i prilagođavanje obrazovnog sistema potrebama i mogućnostima učenika/ca, a u svrhu postizanja njegovog punog intelektualnog, socijalnog, emocionalnog, fizičkog i akademskog porijekla.

Odgojno-obrazovni rad s učenicima/ama sa teškoćama se realizira u svih 15 osnovnih škola.

Zakon o osnovnom odgoju i obrazovanju je za odgojno-obrazovni proces navedene grupacije učenika predvidio stručnu podršku defektologa odgovarajućeg profila/edukatora - rehabilitatora i drugih stručnjaka po potrebi, te podrške asistenata za učenike/ce sa teškoćama u skladu sa pedagoškim standardima i normativima.

Takođe, potrebno je navesti i socijalni status učenika/ca u 15 osnovnih škola na području općine Novi Grad Sarajevo gdje možemo navesti da je 956 učenika u stanju socijalne potrebe što predstavlja 8,74 % od ukupnog broja učenika. U ovom segmentu je evidentiran pad od 4.49%.

U svih 15 novogradskih osnovnih škola realiziraju se vannastavne aktivnosti uključivanjem učenika u brojne sekcije. U svakoj od škola evidentirano je između 15 i 30 različitih sekcija u kojima učenici dopunjavaju svoja znanja i vještine. Općina Novi Grad Sarajevo pored Planinarske škole u kojoj učestvuju učenici od V do IX razreda, u saradnji sa Ministarstvom za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo i JP "Bazen Otoka" realizira i školu plivanja za sve učenike IV razreda. Na godišnjem nivou iz budžeta Općine izdvaja se 100.000,00 KM za nabavku opreme za rad školskih sekcija, horova, folklornih, tehničkih, likovnih, modelarsko-maketarski, dramsko-literarnih, plesnih i kreativnih sekcija, školskih orkestara, ali i za pripremu završnih takmičenja i turnira u košarci za dječake i odbojci za djevojčice.

Općina finansijski podržava školske projekte i školska predmetna takmičenja. Prema kalendaru Ministarstva, odnosno Instituta za preuniverzitetsko obrazovanje realiziraju se predmetna i sportska takmičenja i školske manifestacije, kao i smotre znanja, revije kulturno-umjetničkog stvaralaštva. Sve to doprinosi da se učenici angažiraju u svom slobodnom vremenu.

Izborna nastava u skladu sa zakonskom regulativom realizira se za predmete vjeronauke, kulture religija i zdravih stilova života.

U nekim školama prisutan je problem udaljenosti od mjesta stanovanja, a s lošim funkcioniranjem gradskog prijevoza značajan broj učenika do škole i nazad pješači više od 4km. Potrebu za prijevozom ima oko 470 učenika. Općina ima potpisan sporazum sa Ministarstvom za obrazovanje, nauku i mlade KS-a koje finansira prijevoz za učenika OŠ "Sokolje", koji dolaze s područja naselja Smiljevići, Zabrdje, Rajlovac i Perivoj koja nisu obuhvaćena mrežom gradskog prijevoza. Oko 130 učenika koji pohađaju OŠ "Mustafa Busuladžić", godinama zbog loše usluge prijevoznika izloženi su kašnjenjima ili čak izostancima s nastave. Ovaj problem ima i dio učenika koji pohađaju OŠ „Behaudin Selmanović“. Oko 30 učenika povratničkog naselja "Gornji Kotorac" koji pohađaju OŠ "Osman Nuri Hadžić" ima problem s prijevozom. Općina Novi Grad Sarajevo se aktivno uključila u rješavanje ovih problema.

U 2022. godini Općina Novi Grad Sarajevo je nabavila udžbenike za sve učenike od I-IV razreda kao i ruksake za sve učenike prvih razreda.

Preporuke:

- ▶ Omogućiti većem broju škola uslove za organiziranje produženog boravka za učenike.
- ▶ Planirati dogradnju učioničkog prostora i fiskulturne dvorane u OŠ "Džemaludin Čaušević" i "Avdo Smilović"
- ▶ Opremanje škola kabinetskom opremom
- ▶ Postoji potreba da se poveća energetska efikasnost u OŠ "Ćamil Sijarić" i "Osman Nuri Hadžić"

Srednje obrazovanje

Srednje obrazovanje na području Općine Novi Grad odvija se kroz tri srednje škole koje imaju status javne ustanove i to: "Gimnazija Dobrinja", "Elektrotehnička škola" i "Peta gimnazija". Pored tri navedene srednje škole srednjoškolsko obrazovanje je moguće steći i u privatnoj školi "Maarif" koja pruža mogućnost obrazovanja i za ovaj nivo.

Kao vid specijalnog obrazovanja na području Općine egzistira i "Centar za slijepu i slabovidnu djecu i omladinu". Pored osnovnog obrazovanja učenici Centra u sklopu srednjoškolskog obrazovanja mogu steći zvanja: fizioterapeut, telefonski operaterer, sekretar, telefonista (III stepen) i pakere proizvoda (II). Osim redovne nastave učenici imaju cjelodnevnu podršku u učenju i svim drugim potrebnim vještinama, od mobiliteta, brige o sebi, vježbi vida za slabovide, korištenja pomagala, igara, izlazaka u grad i posjeta kulturnim, sportskim i drugim manifestacijama do rada na posebnim softverima. Škola je dobro opremljena. Nastavni kadar je obučen i kvalificiran. Centar ima veliko iskustvo u raznim segmentima potrebnim za ovakvu vrstu ustanove. U školskoj 2021/2022. godini srednje škole je pohađalo 1286 učenika.

Pored uspjeha u učenju i vladanju, u školama za srednje obrazovanje realiziraju se brojne kulturne i sportske aktivnosti. Učenici su angažirani u više od 50 slobodnih aktivnosti u školi, što je rezultiralo učešćem na brojnim takmičenjima u zemlji i inozemstvu, na kojima su postignuti zavidni rezultati. Po tim aktivnostima, škole su postale prepoznatljivije, kao što je aktivnost inovatora u "Elektrotehničkoj školi", kvalitetni radovi učenika "Gimnazije Dobrinja" u oblasti kulturnog stvaralaštva (filma i teatra), kao i "Peta gimnazija" u oblasti sporta.

Infrastruktura u školama je zadovoljavajuća, osim činjenice da je na sportskoj Sali „Gimnazije Dobrinja“, odnosno „Pete gimnazije“ neophodna rekonstrukcija krova sportske sale kao i podnih obloga te sanacije vanjskog igrališta. Objekti "Elektrotehničke škole" i "Centra za slijepu i slabovidnu djecu i omladinu" su solidno opremljeni.

Vrijedi istaći da u svim osnovnim i srednjim školama u okviru godišnjeg programa rada postoji program prevencije maloljetničke delinkvencije, što se odrazilo na pojačane aktivnosti saradnje s roditeljima učenika, a time i bolje rezultate u uspjehu i vladanju učenika.

Preporuke:

- ▶ u svim školama kontinuirano raditi na kompletiranju potrebne opreme za kvalitetno praćenje online nastave.
- ▶ nastaviti proces povećanja energetske efikasnosti u novogradskim školama dok ne budu sve obuhvaćene.
- ▶ obezbijediti budžetska sredstva za učešće učenika na međunarodnim takmičenjima.
- ▶ omogućiti stipendiranje učenika koji imaju status nacionalne manjine.

Participacija djece

Općina Novi Grad Sarajevo kontinuirano od 2008. godine radi na razvijanju politika koje su naklonjene djeci, njihovim potrebama i poštivanju njihovih prava na lokalnom nivou u okviru aktivnosti projekta "Grad/Općina po mjeri djeteta" u čijem fokusu su djeca i njihove potrebe u svim segmentima njihovog života. Projekat je specifičan jer razvija partnersku saradnju odraslih i djece, aktivnim učešćem djece u procesima koji se dešavaju u lokalnoj zajednici, a tiču se njihovih potreba i prava. Dječiji parlament Općine Novi Grad Sarajevo od 2013. godine kada je formiran aktivno radi i djeluje u okviru Udruženja „Naša djeca“ Sarajevo, a ima punu podršku Općine Novi Grad Sarajevo.

Udruženje "Naša djeca" s novogradskim školama ima odličnu saradnju i sve škole daju punu podršku radu Dječijeg parlamenta. Svim školama je dostavljena potrebna dokumentacija u svrhu bolje informiranosti škole kao i roditelja djece.

Učešće djeteta u odlučivanju o svim pitanjima koja se tiču djece veoma je značajno s aspekta razvoja ličnosti, humanizacije odnosa u školi, porodici i lokalnoj zajednici. Važan segment participacije djece je i jačanje različitih kompetencija djece, članova Dječijeg parlamenta za aktivno učešće u zajednici, promociji dječije participacije i projektnih rezultata, kao i Općine Novi Grad Sarajevo na lokalnom i regionalnom nivou.

Ciljevi i aktivnosti u okviru predškolskog obrazovanja koje proističu iz dogovorenih politika za djecu BiH realiziranih u 2022. godini

► **Strateški cilj 1: Obezbijediti obuhvat sve djece predškolskim odgojem i obrazovanjem**

► **Specifični cilj 1: Obnoviti devastirane i podsticati otvaranje privatnih vrtića, podići standarde za rad vrtića, edukacija osoblja**

• **Mjera 1.1. U skladu s Okvirnim zakonom o obaveznom predškolskom odgoju i obrazovanju nastaviti raditi na organizovanju pripremne nastave za djecu koja nisu obuhvaćena predškolskim obrazovanjem**

Program za djecu koja nisu obuhvaćena predškolskim obrazovanjem u godini pred polazak u školu obavljao se u osnovnim školama (Sokolje, "Mustafa Busuladžić", "Behaudin Selmanović", "i "Čamil Sijarić"), kao i u svim objektima JU "Djeca Sarajeva" osim vrtića „Žubor“. Obavezni program u godini pred polazak u školu pohađalo je 557 djece. Djeca koja pohađaju vrtiće upisane u Registar, a ispunjavaju uslove za upis u prvi razred nisu obavezna pohađati Program.

• **Mjera 1.2. Da li su organizovane edukativne radionice za odgajatelje, roditelje i drugo stručno osoblje?**

Edukativne radionice za odgajatelje realizovane su od strane stručnih saradnika JU „Djeca Sarajeva“ u saradnji sa Udruženjem „Duga“ i Institutom za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja. Ukupno u 2022. godini realizirane su tri radionice.

• **Mjera 1.3. Nabaviti savremenu opremu za igru i prostore oko vrtića (dvorište ili park)**

U 2022. godini dovršena je izgradnja dječijeg inkluzivnog igrališta za potrebe vrtića "Žubor" i korisnika Centra za podršku osoba s intelektualnim teškoćama "Oaza". Igralište je prilagođeno potrebama sve djece, i one sa poteškoćama u razvoju kao i one bez poteškoća i koriste ga djeca iz obje ustanove.

Sanirano je dvorište vrtića „Zeko“ u sastavu JU „Djeca Sarajeva“ za koju je sredstva Općina Novi Grad Sarajevo doznačila JU „Djeca Sarajeva“.

• **Mjera 1.4. Poreskim olakšicama i drugim pogodnostima podsticati privatni sektor za otvaranje vrtića**

Na području Općine Novi Grad Sarajevo u 2022. godini djeluje 11 privatnih predškolskih ustanova u odnosu na pet koliko ih je bilo u 2021. godini. Porastu broja privatnih predškolskih ustanova doprinijela je politika Ministarstva za odgoj i obrazovanje u skladu s kojom pravo na subvencioniranje imaju i djeca koja pohađaju privatne predškolske ustanove.

- **Mjera 1.5. Povećati obuhvat djece predškolskim odgojem djece s poteškoćama u razvoju, posebno djece Roma i drugih socijalnih kategorija**

U vrtićima na području Općine Novi Grad Sarajevo u 2022. godini 47 djece s poteškoćama u razvoju bilo je uključeno u rad predškolskih ustanova u odnosu na 25 koliko smo imali u 2021. što je povećanje od 88%. Uprkos nizu aktivnosti s ciljem uključivanja djece Roma u rad predškolskih ustanova udio Roma u cjelovitom razvojnom programu predškolskog obrazovanja je nezadovoljavajući.

► **Specifični cilj 2: Ažurirati bazu podataka vrtića, broja djece u njima i broj osoblja**

- **Mjera 2.1. Ažurirati bazu podataka o vrtićima, djeci i uposlenom osoblju**

U 2022. godini 12 vrtića u sastavu JU „Djeca Sarajeva“ pohađalo je 1.198 djece. U 11 privatnih predškolskih ustanova, prema podacima kojima raspolaže Služba za obrazovanje kulturu i sport bilo je upisano 528 djece, tako da je ukupan broj evidentirane djece 1726. U ovaj broj ne ulaze djeca koja pohađaju PU „Marif“, vrtić „Vrtuljak“ u sastavu JU Bonum, PU „Zvezdice“ i „Maslačak“ za koje Služba do dana izrade dokumenta nije zaprimila podatke.

- **Mjera 2.2. Djeca s poteškoćama obuhvaćena predškolskim odgojem i obrazovanjem**

Broj djece s poteškoćama u razvoju koja imaju relevantnu medicinsku dokumentaciju i uključena su u predškolski odgoj je 38. Broj djece koja su u opservaciji i ranoj intervenciji je 25.

Ciljevi i aktivnosti u okviru osnovnog obrazovanja koje proističu iz dogovorenih politika za djecu BiH realiziranih u 2022. godini

► **Strateški cilj: Obezbijediti obuhvat sve djece kvalitetnim osnovnim i srednjim obrazovanjem**

► **Specifični cilj 1: Obezbijediti rekonstrukciju prostora i nabavku kabinetske i druge opreme za škole**

- **Mjera 1.1. Pomoć Općine u izgradnji, rekonstrukciji, opremanju i dogradnji škola, „Behaudin Selmanović“, „Aleksa Šantić“, „Džemaludin Čaušević“ i „Osman Nuri Hadžić“, opremanje kabineta, nabavka nove opreme, biblioteka, sredstava za oglednu nastavu**

U 2022. godini veći dio radova na rekonstrukciji i dogradnji OŠ „Behaudin Selmanović“ je završen. Dograđene su nove učionice, školska biblioteka, te prostorije za pedagoga škole. Uređen je i hol škole. U predstojećem periodu planirani su radovi na vanjskom uređenju.

Općina Novi Grad je pored nabavke računarske opreme za OŠ „Aleksa Šantić“ finansirala opremanje senzorne sobe namjenjene radu učenika s teškoćama u razvoju. U 2023. godini planirana je nabavka bibliotečkog fonda za sve novogradske škole koje imaju status javne ustanove.

- **Mjera 1.2. Organizovanje prijevoza učenika OŠ „Sokolje“ koji dolaze iz Smiljevića, Zabrđa i Rajlovca**

Na osnovu Sporazuma sa Ministarstvom saobraćaja Kantona Sarajevo, Općina Novi Grad Sarajevo je provela proceduru javne nabavke za uslugu prijevoza ovih učenika i isti se odvija nesmetano.

- **Mjera 1.3 Obezbijediti produženi boravak za učenike u školama gdje postoji potreba, poseban prioritet dati desnoj strani općine**

Iako postoji objektivna potreba kao i inicijative roditelja učenika OŠ „Mustafa Busuladžić“ „Sokolje“ i „Umihana Čuvidina“ i nadležnih općinskih službi usljed nedostatka kapaciteta za sada nije moguće obezbijediti produženi boravak na desnoj obali Miljacke. U toku su aktivnosti na dogradnji OŠ „Avdo Smailović“ što će pružiti i mogućnost otvaranja produženog boravka u ovoj školi.

- **Mjera 1.4. Obezbijediti prostor za realizaciju vannastavnih aktivnosti u školama u kojima nedostaju: „Džemaludin Čaušević“ i „Avdo Smailović“**

Škola „Džemaludin Čaušević“ i dalje ima problem s prostorom za realizaciju nastavne, sportske i rekreativne aktivnosti, te se odvijaju aktivnosti za poboljšanje istih. U sklopu škole predviđena je i izgradnja terena za košarku, a aktivnosti na rješavanju ovog pitanja planirane su u 2023.

- **Mjera 1.5. Organizacija općinskih takmičenja u znanju iz pojedinih predmeta**

U 2022. godini u organizaciji Službe za obrazovanje, kulturu i sport realizirana su općinska takmičenja iz predmeta: Matematika, Fizika, Geografija, Informatika, Tehnička kultura kao i Revija kulturno-umjetničkog stvaralaštva novogradskih osnovnih škola i takmičenje u odbojci za djevojčice i dječake iz oblasti sporta. Služba je realizirala i Kviz znanja „Novogradska sveznalica“. Za Općinsko takmičenje iz predmeta Građansko obrazovanje/Demokratija i ljudska prava - „Projekt građanin“ Općina finansira izradu testova i rad ocjenjivačke komisije, ali nije direktno učestvovala u implementaciji istog. Na predmetnim takmičenjima učesće je uzelo 413 učenika, na kvizu „Novogradska sveznalica“ 45. Na reviji kulturno-umjetničkog stvaralaštva devet škola je predstavljalo 270 učenika, dok se je u odbojci takmičilo 360 dječaka i djevojčica. Pobjednicima općinskih predmetnih takmičenja u organizaciji Službe dodijeljene su diplome i novčane nagrade.

- **Mjera 1.6 Obezbijediti dostupnost objekata obrazovanja osobama s teškoćama u razvoju**

Nakon dogradnje lifta za potrebe učenika sa invaliditetom u OŠ „Avdo Smailović“ kao i OŠ „Mustafa Busuladžić“ Služba za obrazovanje, kulturu i sport nije evidentirala potrebu za izgradnju pristupnih rampi i liftova u obrazovnim ustanovama na području Općine.

► **Specifičan cilj 2: Obezbijediti sve uslove za kvalitetno obrazovanje sve djece bez diskriminacije**

- **Mjera 2.1. Ažuriranje evidencija djece s poteškoćama u razvoju, smetnjama u govoru i drugim smetnjama**

U nastavni proces bilo je uključeno 1.447 učenika s teškoćama u razvoju – slušnim, govornim, motoričkim, intelektualnim, kombinovanim smetnjama, te socijalnim poteškoćama. Utvrđen je veliki broj djece koja imaju poteškoće u nekoj od govornih funkcija, te s njima u kontinuitetu rade logopedi.

- **Mjera 2.2. Organizovanje programa za pomoć i rehabilitaciju djece s teškoćama u razvoju i drugim smetnjama**

Obim i oblici poteškoća u razvoju utvrđivani su na osnovu procjena kliničkih liječnika, Centra za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju „Vladimir Nazor“ ili pedagoga, psihologa i samog nastavnog osoblja škole. Mnoga od ove djece pohađaju redovan oblik obrazovanja dok se sa određenim brojem učenika/ca primjenjuje poseban plan i program prilagođen njihovim mogućnostima i potrebama. U realizaciju ove vrste programa su uključeni asistenti za nastavu. Individualno prilagođeni program (IPP) primjenjuje se kod 146 učenika. Projekte koji se odnose na pomoć ovoj populaciji realiziraju NVO, resorna ministarstva kao i Općina u sklopu svojih mogućnosti.

• Mjera 2.3. Prepoznavnje talenata, programi i podrška talentiranoj djeci u raznim oblastima stvaralaštva

Po Konkursu za stipendiranje učenika i studenata koji je objavljen u 2022. godini dodijeljeno je 20 stipendija nadarenim učencima i za ovu svrhu je izdvojeno 15.000,00 KM. Stipendirano je i 49 studenata, a iznos stipendije za ovu kategoriju je 1.000,00 KM. Pored ove aktivnosti zbog nedostatka budžetskih sredstava podrška nadarenim/talentiranim učenicima i studentima je bila skromna, ali su u toku aktivnosti koje za cilj imaju uvrštavanje budžetske stavke za ovu namjenu u narednom periodu.

• Mjera 2.4. Obezbijediti što bolje uslove za kvalitetnu nastavu u osnovnim školama

Opremljenost novogradskih osnovnih škola prema pedagoškim standardima je zadovoljavajuća. Općina u saradnji s nadležnim institucijama u perspektivi ima plan poboljšanja uslova za rad. U 2022. godini Općina Novi Grad Sarajevo izdvojila je sredstva za realizaciju sljedećih projekata:

- OŠ „Mehmedalija Mak Dizdar“ – projekat natkrivanja atrija s ciljem dobijanja izložbenog prostora i učionice za Tehničku kulturu
- OŠ „Mustafa Busuladžić“ – projekat nabavke školske kapije i obnova stare ograde
- OŠ „Džemaludin Čaušević“ – nabavka i zamjena dotrajalih radijatora i zamjena dva staklena portala
- OŠ „Aleksa Šantić“ - projekat opremanja sobe za senzornu integraciju učenika s poteškoćama u razvoju kao i nabavke računarske opreme za dvije učionice zbog osnivanja dva nova odjeljena u objektu matične škole
- OŠ „Meša Selimović“ - projekat zamjene stolarije u šest učionica i dva atrija
- OŠ „Osman Nakaš“ - projekat nabavke opreme za zabavni kutak za učenike razredne nastave
- OŠ „Fatima Gunić“ - projekat izrade i montaže alu portala na multimedijalnoj Sali
- OŠ „Avdo Smajlović“ - projekat nabavke zaštitne ograde za vanjski sportski teren škole
- OŠ „Sokolje“ - projekat saniranja dijela krova škole i saniranje rasvjete u dvorištu škole
- OŠ „Osman Nuri Hadžić“ - projekat nabavke školskih klupa i stolica
- OŠ „Skender Kulenović“ - projekat rekonstrukcije vanjske rasvjete
- OŠ „Behaudin Selmanović“ - projekat rekonstrukcije dijela ograde u dvorištu škole
- OŠ „Ćamil Sijarić“ - projekat rekonstrukcije dijela ograde u dvorištu škole
- OŠ „Aneks“ – projekat uređenja školskog dvorišta
- OŠ „Umihana Čuvidina“ – projekat zamjene podne obloge u kabinetima muzičke, likovne i tehničke kulture u starom dijelu škole

Problem fisukturne sale riješen je kroz dogradnju škole i pratećih sadržaja u sklopu osnovnih škola „Umihana Čuvidna“ i „Mustafa Busuladžić“ odnosno kroz rekonstrukciju sale OŠ „Mehmedalija Mak Dizdar“. Opremanje škola kabinetskom opremom bi u narednom periodu trebalo da i dalje bude prioritet.

Pored činjenice da je obrazovanje prema važećoj zakonskoj regulativi u nadležnosti Kantona Sarajevo, Općina Novi Grad Sarajevo kontinuirano planira i ulaže sredstava za izgradnju, dogradnju, rekonstrukciju novogradskih škola, čime doprinosi stvaranju što boljih uslova za realiziranje nastavnog procesa. Većina škola na području Općine ima zadovoljavajući nivo energetske efikasnosti. Evidentna je potreba da se poboljša energetska efikasnost na svim objektima, pa tako i osnovnim i srednjim školama.

Vlada KS implementirala je projekat „Energijska efikasnost“ u sklopu kojeg je u 2022. godini OŠ „Ćamil Sijarić“ dobila novu fasadu. Projekat je realiziran u saradnji s Evropskom bankom za obnovu i razvoj (EBRD). Evidentna je i potreba da se poboljša energetska efikasnost na OŠ „Osman Nuri Hadžić“. Općina provodi politiku kontinuiranog ulaganja u objekte obrazovanja.

• Mjera 2.5. Prevencija izostajanja učenika s nastave

Ukupan broj izostanaka na nivou 15 osnovnih škola je 453.703 ili 41,49 izostanaka po jednom učeniku/ci za školsku 2021/2022. godinu, od čega je opravdanih 445.170 i neopravdanih 3636 izostanaka. Kontinuirano se radi na aktivnostima koje će doprinijeti smanjenju neopravdanih izostanaka i većoj odgovornosti djece i roditelja.

U osnovnoj školi se od početka IV razreda do kraja školovanja ocjenjuje i vladanje učenika/ca. U osnovnim školama općine Novi Grad nije bilo učenika/ca s lošim vladanjem.

• Mjera 2.6. Organizovan produženi boravak u školama

Produženi boravak u skladu s kapacitetom i objektivnim mogućnostima realizira se u OŠ „Čamil Sijarić“, „Meša Selimović“, „Džemaludin Čaušević“, „Mehmedalija Mak Dizdar“, „Osman Nakaš“, „Fatima Gunić“, „Aleksa Šantić“, „Aneks“ i „Osman Nuri Hadžić“. Za sada, iako postoji objektivna potreba kao i inicijative roditelja učenika OŠ „Mustafa Busuladžić“, „Sokolje“ i „Umihana Čuvidina“ i nadležnih općinskih službi usljed nedostatka kapaciteta nije moguće obezbijediti produženi boravak na desnoj obali Miljacke. U toku su aktivnosti na dogradnji OŠ „Avdo Smilović“ što će pružiti i mogućnost otvaranja produženog boravka u ovoj školi. Na osnovu inicijativa roditelja prema općinskim službama procjenjuje se da cca 400 učenika ima potrebu za istim.

► Specifični cilj 3: Senzibilizirati profesionalce koji rade s djecom i roditelje za uvažavanje mišljenja djeteta, podžati rad i aktivnosti dječijeg parlamenta Općine Novi Grad Sarajevo

• Mjera 3.1. Obezbijediti podsticajni ambijent u osnovnim i srednjim školama za participaciju djece

U nastojanju da se obezbijedi podsticajni ambijent u osnovnim i srednjim školama za participaciju djece, formirano je Vijeće učenika u svim školama koje se aktivno bavi pitanjima prava djece, ali i njihovim odgovornostima.

U školama učenici provode različite projekte koji im omogućavaju da učestvuju u raznim akcijama koje se odvijaju u školi i zajednici, a tiču se njihovih potreba i zaštite prava. Na ovaj način se omogućava učenicima da aktivno rade na promjenama.

• Mjera 3.2. Kvalitetno unapređenje funkcije Vijeća učenika, Vijeća roditelja i odjeljenskih zajednica

Na planu kvalitetnog unapređenja funkcije Vijeća učenika, Vijeća roditelja i odjeljenskih zajednica, održani su sastanci Vijeća učenika u školama, postignut je aktivizam Vijeća roditelja i Vijeća učenika, a i realizirani su i projekti u saradnji sa nevladinim organizacijama. Za naredni izvještaj nastojat ćemo prikupiti deljanije informacije o broju sastanaka i temama istih.

• Mjera 3.3. Informisanje učenika o svim žalbenim postupcima u školi i lokalnoj zajednici

Urađen je Program za informisanje učenika o svim žalbenim postupcima u školi, lokalnoj zajednici od strane Ombudsmana i Centra za socijalni rad. Za ovaj izvještaj nismo uspjeli dobiti informacije o provođenju programa.

• Mjera 3.4. Dječiji parlament Općine Novi Grad Sarajevo aktivno radi i provodi aktivnosti i akcije na promociji dječijeg učešća u zajednici

Sačinjen je program rada Dječijeg parlamenta Općine Novi Grad za 2022. godinu. Održano je više od 18 edukativnih radionica o različitim temama potreba i zaštite prava djeteta. Urađena je analiza potreba

djece/prava u lokalnoj zajednici. Prikupljena su mišljenja i viđenja potreba djece od 300 učenika iz 15 osnovnih škola i učenika iz srednjih škola. Članovi Dječijeg parlamenta obavili su 10 intervju sa općinskim vjećnicima i 15 intervju sa direktorima novogradskih škola. Analiza rezultata istraživanja predstavljena je na promociji rezultata projekta u zajednici i šire. Izvještaj o radu Dječijeg parlamenta dostavljen je općinskoj Službi za boračka pitanja, rad, socijalna pitanja i zdravlje Općine Novi Grad Sarajevo.

• **Mjera 3.5. Učešće članova Dječijeg parlamenta u izradi Akcionog plana za djecu Općine Novi Grad Sarajevo i praćenje njegove realizacije, informisanje vršnjaka o stanju prava djece**

Na osnovu rezultata, istraživanje o stanju potreba djece u zajednici, članovi Dječijeg parlamenta su dali i određene preporuke u cilju unapređenja stanja, koje su predali članovima Stručnog tima za izradu i praćenje realizacije Akcionog plana za djecu Općine Novi Grad Sarajevo na razmatranje i uvažavanje. Kada je riječ o informisanju vršnjaka, članovi Dječijeg parlamenta su predstavili stanje potreba djece na prezentacijama koje su održali u svojim školama.

Pregled značajnih ulaganja Općine u potrebe obrazovanja

	Finansijska sredstva namijenjena obrazovanju – pregled značajnijih ulaganja Općine Novi Grad	Planirano u KM u 2022. godini	Realizirano u KM u 2022. godina
1.	Sanacija, opremanje i rekonstrukcija vrtića u sastavu "JU Djeca Sarajeva" na području općine	100.000,00	100.000,00
2.	Stipendiranje učenika i studenata	550.000,00	550.000,00
3.	Nabavka školskog pribora za učenike novogradskih škola	55.000,00	55.000,00
4.	Nabavka udžbenika za učenike prvih razreda	135.000,00	135.000,00
5.	Nabavka udžbenika za učenike drugih, trećih i četvrtih razreda	500.000,00	450.000,00
6.	Realizacija projekata vannastavnih aktivnosti kao mjera prevencije maloljetničke delinkvencije	100.000,00	100.000,00
7.	Finansijska podrška za održavanje školskih takmičenja Smotre naučno-tehničkog stvaralaštva, podrška inkluzivnom obrazovanju za djecu novogradskih škola i podrška talentiranoj djeci	50.000,00	50.000,00
8.	Pomoć osnovnim i srednjim školama s područja općine	100.000,00	100.000,00
9.	Obuka neplivača učenika IV razreda osnovnih škola	70.000,00	50.000,00
	UKUPNO	1.660.000,00	1.590.000,00

Programsko područje IV

SLOBODNO VRIJEME DJECE, REKREACIJA, SPORT I KULTURA

Analiza stanja

Općina Novi Grad Sarajevo u proteklom periodu nastavila je s izgradnjom zelenih i rekreativnih površina s brojnim sadržajima, te sportskim plohamama i igralištima, kao i parkovima sa mobilijarom. Naime, u 2022. godini izgrađena su nova sportska igrališta na Dobrinji, Alipašinom Polju, Dobroševićima, zatim dječija igrališta na Saraj Polju, Alipašinom Polju i Dobrinji, dok su građevinski radovi i postavljanje gumirane podloge završeni u mjesnim zajednicama Alipašin Most II, Zabrdje, Naselje heroja Sokolje i Briješće. Pokrenute su aktivnosti na izgradnji dječijih igrališta u Bojniku i Reljevu, sportsko igralište u ulici Višegradska u sklopu Park šume Mojnilo, te rekonstrukcija sportskog igrališta u ulici Šefika Dorića u Aerodromskom naselju i Trg djece Dobrinje. Nakon što je u školi „Umihana Čuvidina“ u naselju Boljakov Potok otvoren objekat sportske dvorane sa dječijim vrtićem, novim učionicama, ambulantom i drugim sadržajima Općina je započela rekonstrukciju starog dijela škole odnosno rekonstrukciju stare fiskulturne sale koja će biti stavljena u funkciju za manji uzrast od prvog do četvrtog razreda. Pored toga obnovljeni su ulazni hol, portali i ulazna vrata. Na području općine izgrađene su nove pješačke staze, trotoari, stepeništa i rukohvati, a uz staze su zasađeni drvoređi i izgrađena odmorišta sa klupama.

U okviru izletišta „Park šume Mojnilo“ pokrenute su aktivnosti na rekonstrukciji i proširivanju postojeće i izgradnja nove pješačke staze od podnožja brda Mojnilo do Eko-kuće na Mojnilu. Za ljubitelje treniranja i trčanja pokrenuta je rekonstrukcija atletske staze u Centru „Safet Zajko“ koju koristi veliki broj stanovništva svih generacija, sportista i rekreativaca.

U proteklih nekoliko godina u Općini Novi Grad Sarajevo provode se aktivnosti na stvaranju uslova za kulturu, umjetničko stvaralaštvo, podsticaj razvoja i afirmacije mladih talenata. Programske aktivnosti u

oblasti kulture i umjetnosti na području Općine Novi Grad Sarajevo realizuju se kroz redovne aktivnosti i program rada resorne službe, te saradnju sa drugim institucijama koje se bave promocijom kulture, udruženjima i samostalnim umjetnicima. Uspostavljena je saradnja sa institucijama u oblasti kulture i umjetnosti kao što su: Umjetnička galerija BiH, Zemaljski muzej BiH, JU Muzej Sarajeva, Bošnjački institut – Fondacija Adil Zulfikarpašić, JU Muzej književnosti i pozorišne umjetnosti KS, Gazi Husrev-Begova biblioteka, Narodno pozorište BiH, JU Pozorište mladih, JU Muzej Alija Izetbegović, kao i obrazovnim ustanovama, udruženjima i samostalnim umjetnicima, a koje se odnosi na organizaciju izložbi, edukativnih predavanja, posjete novogradskih osnovaca izložbenim postavkama navedenih institucija, održavanju stalne izložbene postavke u Domu oslobođenaca, u izložbenom prostoru Općine Novi Grad Sarajevo i prostorijama Centra za kulturu i edukaciju.

Centar za kulturu i edukaciju „Safet Zajko“ je za 600 polaznika realizovao besplatne radionice za djecu i mlade, muzičke radionice (violina, klavir, gitara), mozgalica, likovna radionica, dramska, foto-video radionice. Kroz programsku saradnju sa navedenim institucijama realiziraju se i posjete učenika novogradskih osnovnih škola ustanovama kulture ili njihovim depadansima, edukativna predavanja i radionice. Ovim posjetama obuhvati se oko 1.200 učenika VII razreda svih osnovnih novogradskih škola, a Općina Novi Grad Sarajevo je jedina na Kantonu Sarajevo koja realizira ovaj projekat na institucionalnom nivou.

Realizirana je 24. tradicionalna kulturno-zabavna manifestacija „Novogradski dani 2022“ u periodu od 1. juna do 1. jula 2022. godine. Nakon dužeg vremena organizirano je i revijalno kulturno-umjetničko stvaralaštvo učenika osnovnih škola u saradnji sa resornim ministarstvom i Institutom za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja KS.

U oblasti sporta, Općina Novi Grad Sarajevo pruža podršku programskim aktivnostima sportskih klubova/ društava s ciljem unapređenja zdravlja (sportska rekreacija i sport za sve), sportske aktivnosti i igre s ciljem afirmacije i popularizacije sporta sa opredjeljenjem na masovnost, sportske aktivnosti organizovane za osobe s invaliditetom, aktivnosti na postizanju vrhunskih rezultata u ovoj oblasti. Na području Općine Novi Grad Sarajevo djeluje 91 sportski klub/društvo. Također, lokana zajednica pruža podršku u organiziranju takmičenja klubova, finansira odlazak sportista na razna gostovanja u zemlji i inostranstvu. Općina Novi Grad kontinuirano radi na izgradnji sportskih i dječijih igrališta i nastoji obezbjediti što više prostora za najmlađe stanovnike naše općine, a izgradnjom dječijeg uz sportsko igralište, bit će upotpunjeni sadržaji za igru sport i rekreaciju.

► **Strateški cilj: Organiziranje slobodnog vremena djece u skladu s potrebama djece i mladih**

► **Specifični cilj 1: Obezbjediti približno jednake uslove za sport i rekreaciju na cijelom prostoru općine**

• **Mjera 1.1. Izgradnja i rekonstrukcija sportske infrastrukture i sportskih sadržaja (sportsko-rekreacioni centri, sportska i dječija igrališta, teniski tereni, skate park)**

Općina Novi Grad Sarajevo u proteklom periodu radila je na rekonstrukciji i obnovi postojećih i izgradnji novih dječijih i sportskih igrališta. Obnovljeno je i izgrađeno 12 igrališta, u naseljima Dobrinja, Saraj Polje, Alipašino Polje, Boljakov Potok, Briješće, Naselje heroja Sokolje, Dobroševići i Zabrđe. Sportsko igralište sa gumiranom podlogom za mali nogomet i košarku izgrađeno je u ulici Voje Dimitrijevića u MZ „Dobrinja B“, a u ulici Trg Sarajevske olimpijade u MZ „Dobrinja D“ izgrađen je street workout park za vježbanje tinejdžera i odraslih sa raznim spravama za vježbanje. Urađena je kompletna rekonstrukcija sportskog igrališta u ulici Nerkeza Smailagića, u MZ „Alipašino Polje B2“, gdje je izgrađena nova asfaltna ploha površine 625 metara kvadratnih, postavljena nova visokokvalitetna panelna ograda oko cijelog igrališta, novi golovi za mali nogomet, koš za basket i nova rasvjeta. Također, obnovljene su i sportske plohe u ulicama Ahatovićka kod OŠ „Mustafa Busuladžić“ u MZ „Dobroševići“ i Miroslava Krležu u MZ „Dobrinja B“, gdje su izvedeni

radovi na rekonstrukciji i asfaltiranju sportskih ploha i ugradnji sportskog mobilijara. U naselju Saraj Polje, u blizini Centra za podršku osobama sa intelektualnim teškoćama "Oaza" i dječijeg vrtića "Žubor", izgrađeno je dječije igralište opremljeno urbanim mobilijarom prilagođenom djeci sa poteškoćama u razvoju i djeci bez poteškoća. Rekonstruisano je i obnovljeno dječije igralište u ulici Trg ZAVNOBIH-a, u B fazi Alipašino Polja. Uz obnovu parkovske površine postavljen je novi urbani mobilijar za djecu i gumena antitraumatska podloga. Rekonstrukcijom igrališta s parkom djeca su dobila lijepo uređen i ograđen prostor za igru, površine od oko 780 metara kvadratnih. Obnovljeno je i dječije igralište u ulici Trg Grada Prato u mjesnoj zajednici "Dobrinja A". Urađena je kompletna obnova igrališta od betonske plohe i ivičnjaka do dječijeg mobilijara, a obogaćeno je i spravama za dječiju igru koje ovo igralište ranije nije imalo. Obnovu igrališta sufinansirao je Grad Sarajevo.

Mališani MZ „Alipašin Most II“, „Zabrđe“, „Naselje heroja Sokolje“ i „Briješće“ uskoro će dobiti nova dječija igrališta. Igrališta se grade u ulici Esada Midžića, Avde Palića, u ulici Numan paše Čupričića kod OŠ "Sokolje" i u ulici Viteška kod OŠ "Behaudin Selmanović". Građevinski radovi, kao i postavljanje gumirane podloge su završeni, a u narednom periodu očekuje se isporuka i postavljanje dječijeg urbanog mobilijara. U narednom periodu počinju radovi na izgradnji novog dječijeg igrališta u Bojniku, rekonstrukciji sportskog igrališta u Reljevu, rekonstrukciji sportskog igrališta u Višegradskoj ulici, u sklopu Park šume Mojnilo, te rekonstrukciji sportskog igrališta u ulici Šefika Dorića, kao i djelomičnoj rekonstrukciji dječijeg igrališta u ulici Trg djece Dobrinje. Također uz podršku Nogometnog saveza BiH – NS/FS BiH izvršena je i rekonstrukcija terena na stadionu Otoka s ciljem stvaranja uslova za održavanje utakmica i treninga omladinskih selekcija novogradskih klubova uz nadu da će neki od njih ubrzo formirati i prvi tim.

• Mjera 1.2. Podrška u tamičarskim i rekreativnim sportovima

U oblasti sporta, Općina Novi Grad Sarajevo pruža podršku programskim aktivnostima sportskih klubova/društava s ciljem unapređenja zdravlja (sportska rekreacija i sport za sve), sportske aktivnosti i igre s ciljem afirmacije i popularizacije sporta sa opredjeljenjem na masovnost, sportske aktivnosti organizovane za osobe s invaliditetom, aktivnosti na postizanju vrhunskih rezultata u ovoj oblasti. Na području Općine Novi Grad Sarajevo djeluje 91 sportski klub/društvo. Shodno dostavljenim podacima sportskih klubova/društava u ovoj oblasti registrovano je 8.978 članova. Broj aktivnih takmičara je 3.398 takmičara.

• Mjera 1.3. Podrška nadarenim sportistima

Za postignute rezultate u sportu dodjeljene su 34 stipendije.

• Mjera 1.4. Izgradnja i rekonstrukcija fiskulturnih dvorana u školama koje je nemaju adekvatne sportske sale u OŠ "Avdo Smailović" i "Džemaludin Čaušević"

U izvještajnom periodu pokrenute su aktivnosti na izradi projektne dokumentacije za školu „ Avdo Smailović“. Škola „Džemaludin Čaušević“ i dalje ima probleme s prostorom za realizaciju nastave, sportske i rekreativne aktivnosti, te se odvijaju aktivnosti na poboljšanju istih.

• Mjera 1.5. Promocija izgrađenih objekata i sporta

U okviru manifestacije Novogradski dani na sportskim terenima i dvoranama održana su domaća i međunarodna takmičenja u odbojci, fudbalu, rukometu, košarci, mini basketu, boksu, atletici, šahu, ribolovu, karateu, taekwondou, kao i u streljaštvu i sportskom plesu. Na sportskim takmičenjima učestvovalo je oko 160 ekipa iz kako domaćih klubova tako i regionalnih sa oko 2700 takmičara koji su se takmičili u različitim disciplinama i starosnim kategorijama.

• Mjera 1.6. Kvalitet aktivnosti rada s djecom u klubovima

U sportskim klubovima svakodnevno rade sa djecom certificirani treneri sa višegodišnjim iskustvom. Prema evidenciji više od 200 certificiranih trenera radi u sportskim udruženjima.

- **Mjera 1.8. Aktivnosti na postizanju vrhunskih rezultata u sportu**

Općina Novi Grad Sarajevo kroz stipendije, programske aktivnosti udruženja, trenažne procese, odlaske na takmičenja i obezbjeđenje infrastrukture kroz projekte nevladinih udruženja obezbjeđuje uslove za postizanje vrhunskih rezultata u sportu. Više od 50 perspektivnih mladih sportista se ističe u boksu, taekwondou, fudbalu, plivanju, odbojki, karateu, bilijaru, skijanju i košarci.

- ▶ **Specifični cilj 2: Razvijanje sporta i drugih rekreativnih aktivnosti za djecu**

- **Mjera 2.1. Podsticati organiziranje školskih ekipa/sekcija kroz vannastavne aktivnosti**

Aktivnosti se provode u okviru postojeće planirane dinamike poslova i zadataka službe, klubova koji djeluju na području općine. Kroz finansijsku podršku programskim aktivnostima sportskih klubova i njihovih rezultata omogućava se razvijanje sporta s opredjeljenjem za masovnost kao i ulaganje u dalji sportski odgoj djece i omladine, sukladno njihovim predispozicijama.

- **Mjera 2.2. Organizacija druženja i izleta za roditelje i djecu (u Centru za edukaciju sport i rekreaciju "Safet Zajko", "Parku šume Mojnilo", Memorijalnom centru "Žuč" i druga izletišta)**

Centar za edukaciju, sport i rekreaciju „Safet Zajko“ godišnje posjeti oko 400.000 osoba različitih generacija, najviše djece i omladine koji svakodnevno kroz sportska takmičenja, zabavu i igru borave u Centru. Pored toga Općina Novi Grad Sarajevo započela je uređenje i revitalizaciju Park šume Mojnilo, izletišta na brdu Mojnilo sa kojeg se pruža jedinstven pogled na grad. Ova zelena oaza pogodna je za odmor i rekreaciju svih generacija u neposrednoj blizini najvećih naselja, Alipašinog Polja, Dobrinje, Olimpijskog i Švrakinog Sela i Saraj Polja.

- **Mjera 2.3. Organizirati takmičenja djece i učenika u Centru za edukaciju sport i rekreaciju "Safet Zajko" u Halilovićima**

U izvještajnom periodu organizirana je manifestacija "Porodični dan" u Centru "Safet Zajko" uz prigodna takmičenja za djecu i roditelje. U Centru su također realizirana takmičenja u organizaciji sportskih klubova u oblasti fudbala, atletike, boksa, košarke, odbojke na pijesku, tenisa (AK Atletiko, FK Novi Grad, BK Novi Grad, KK "Sampi" i dr.).

- **Mjera 2.4. Uključivanje djece s poteškoćama u razvoju u različite oblike aktivnosti u provođenju slobodnog vremena**

U okviru kulturno-sportske manifestacije Novogradski dani organizira se i niz sportskih događaja i manifestacija u kojima aktivno učešće u organizaciji istih uzeli sportski klubovi sa područja Općine Novi Grad Sarajevo, novogradske škole i ostala udruženja. Prilikom organizacije navedenih događaja vodilo se računa o zastupljenosti muških i ženskih sportskih programa kao i programa namjenjenih osobama sa invaliditetom.

- **Mjera 2.5. Organizirati školska sportska takmičenja djece na nivou općine**

U školskoj 2021/22. godini na različitim takmičenjima su učestvovali učenici/e svih osnovnih škola Općine (15 javnih ustanova i jedna privatna OŠ) sportska takmičenja iz košarke za dječake i odbojke za djevojčice na kojima su učestvovali učenici svih novogradske osnovne škole. Liga novogradske škole okupila je više od 600 učesnika koji su se takmičili u košarci i odbojki.

- **Mjera 2.6. Prijem za najuspješnije sportiste, ekipe i klubove**

Općinski načelnik organizira prijem za najuspješnije novogradske takmičare u ekipnim kao i u pojedinačnim sportovima, te tom prilikom se uručuju i adekvatne nagrade za postignute rezultate.

• Mjera 2.7. Škola plivanja za učenike osnovnih škola

U proteklom periodu u okviru Sporazuma o zajedničkoj saradnji sa JP 'Olimpijski bazen Otoka' obuhvaćeno je 1135 učenika četvrtog razreda svih novogradskih osnovnih škola. Planirana aktivnost je realizirana u skladu sa strateškim ciljem.

• Mjera 2.8. Rekreativne aktivnosti djece i mladih (klizanje, igre bez granica)

Centar "Safet Zajko", mjesto je gdje slobodno vrijeme provodi veliki broj građana Sarajeva tokom proljetnih, ljetnih i jesenjih mjeseci, a Općina Novi Grad kontinuirano radi na obogaćivanju sadržaja koji će građane privući i tokom zime. Ledena ploha postavljena je u Centru za edukaciju, sport i rekreaciju u periodu od kraja decembra do sredine februara. Klizalište je u izvještajnom periodu posjetilo oko 15.000 djece i mladih.

Također, na radost mališana u Centru za edukaciju, sport i rekreaciju "Safet Zajko" otvorena je dječija igraonica "Lavlje srce" zatvorenog tipa sa raznovrsnim sadržajima za igru i zabavu.

• Mjera 2.9. Organizovanje različitih aktivnosti za djecu – izviđačke, aktivnosti na upoznavanju i zaštiti prirodne okoline, uređenju dvorišta za igru i zelenih površina

U okviru organiziranja različitih aktivnosti za djecu, realizirao se projekat Planinarska škola 2022. organizirane su planinarske i ekološke aktivnosti, koje su se provodile s 14 osnovnih i dvije srednje škole. U 16 planinarskih družina evidentirano je oko 430 mladih planinara. U projektu "Planinarske družine – edukacija kroz planinarsku školu" učestvovalo je do sada oko 800 učenika. U okviru projekta 490 mladih planinara je posjetilo Igman – Malo polje, 257 je posjetilo Bjelašnicu, 103 planinara su učestvovali na zimskoj turi na lokaciji Igman (Mrazište-Ratna džamija)

Finansijska sredstva namijenjena za sportske i rekreativne aktivnosti djece i mladih

R.B.	Finansijska sredstva namijenjena za sportske i rekreativne aktivnosti djece i mladih	Planirano u KM u 2022. g.	Realizirano u KM u 2022.g.
1.	Hitne sanacije dječijih i sportskih igrališta na području Općine (JP „Lokom“)	150.000,00	150.000,00
2.	Podrška sportskim klubovima	250.000,00	250.000,00
3.	Transfer za podršku vannastavnih aktivnosti učenika novogradskih škola, kao prevencija maloljetničke delinkvencije	100.000,00	100.000,00
4.	Transfer JP "Lokom" za projekat otvoreno klizalište na Dobrinji	40.000,00	40.000,00
5.	Uređenje Park šume Mojmiilo - sportsko igralište višenamjenski kulturni objekat Vidikovac	200.000,00	200.000,00
6.	Rekonstrukcija i izgradnja sportskih igrališta na području općine	350.000,00	550.000,00
7.	Rekonstrukcija i izgradnja dječijih igrališta na području općine	352.000,00	752.000,00
8.	Uređenje šetališta i Trga "Bulevar branilaca Dobrinje" s pratećim saobraćajnicama i parking prostorima	300.000,00	300.000,00
9.	Sanacija objekata i izgradnja vanjskih sadržaja u okviru Centra za edukaciju, sport i rekreaciju Safet Zajko	400.000,00	400.000,00
10.	Transfer za novogradske dane – sportski programi	50.000,00	50.000,00

R.B.	Finansijska sredstva namijenjena za sportske i rekreativne aktivnosti djece i mladih	Planirano u KM u 2022. g.	Realizirano u KM u 2022.g.
11.	Obuku neplivača učenika osnovnih škola sa područja ONGS JP "Olimpijski Bazen" Otoka	70.000,00	70.000,00
12.	Uređenje šetališta Otoka - Hrasno	150.000,00	150.000,00
13.	Projekt "Planinarska škola"- PSD Zlatni ljljan	35.000,00	35.000,00
14.	Izgradnja sportsko-rekreativnog centra Dobrinja s otvorenim bazenom	1.800.000,00	2.500.000,00
15.	Izgradnja SRC "Zlatno polje", kod OŠ „Sokolje“	400.000,00	600.000,00
16.	Investiciono održavanje sportskih i drugih objekata u vlasništvu općine	199.000,00	199.000,00
17.	Transfer JKP "Park" program održavanja i uređenja javnih površina	100.000,00	100.000,00
18.	Dječije igralište za udruženje građana „OAZA“ i vrtić „Žubor“ (Završeno igralište u 2021. godini)	80.000,00	
19.	Sanacija fiskulturne sale OŠ „Mehmedalija Mak Dizdar“ (Završena sanacija u 2021. godini)	80.000,00	
20	Uređenje Park šume Mojmiilo-dječije igralište i ostali sadržaji	200.000,00	200.000,00
UKUPNO		5.306.000,00	6.646.000,00

* **NAPOMENA: Izmjenama i dopunama Budžeta za 2022. godinu (Službene novine Kantona Sarajevo 31/22) pojedine stavke su povećane shodno procjenama i aktivnostima u okviru resornih službi.**

KULTURNE AKTIVNOSTI

Strateški cilj i opredijeljenost područja kulturne aktivnosti je razvijanje infrastrukture za razvoj navedenih aktivnosti kroz obezbjeđivanje ravnomjerne rasprostranjenosti kulturnih institucija i sadržaja u općini Novi Grad Sarajevo (Strategija razvoja Općine Novi Grad Sarajevo 2021-2027 godine - Sl.novine KS 26/23).

Od strane Općine organizuje se tradicionalna kulturno-sportska manifestacija "Novogradski dani" sa sadržajima koji uključuju kulturne, zabavne i sportske sadržaje u vidu izložbi, koncerata, folklornih sadržaja, književnih večeri, pozorišne predstave kao i sportskih takmičenja različitih sportskih disciplina za sve uzraste, te obilježavanje značajnih datuma i ličnosti iz proteklog rata. Značajnu ulogu o ostvarenju kulturnih i sportskih događaja ima osnovani Centar za edukaciju, sport i rekreaciju "Safet Zajko" koji okuplja veliki broj posjetilaca (godišnje oko 400.000 svih starosnih dobi) sa različitim sadržajima i infrastrukturom. Jedna od mjera Strategije razvoja općine je osigurati uslove za ostvarivanje kreativnosti i kulturne sadržaje za sve građane odnosno unapređenje kulturnih sadržaja u vidu sistemskog uređenja i praćenja s ciljem uspostavljanja institucionalnog pristupa ovoj oblasti. U izvještajnom periodu realizirana je 24. tradicionalna kulturno-zabavna manifestacija „Novogradski dani 2022“ u periodu od 1. juna do 1. jula 2022. godine. Građani su imali priliku uživati u mnoštvu raznovrsnih programskih sadržaja, namijenjenih svim generacijama od najmlađih sugrađana do penzionera. Ukupno je realizirano 43 kulturno-zabavnih i sportskih manifestacija na više lokacija. Programske sadržaje posjetilo je više od 25.000 građana. U okviru programa „Novogradski dani 2022.“ iz oblasti kulture realizirano je 18 kulturno-umjetničkih i zabavnih manifestacija. Između ostalog navodimo tri koncerta, dvije pozorišne predstave, defile maturanata i dan novogradskih osnovnih škola, kviz „Novogradska sveznalica“, tri izložbe, te internacionalni festival

folkloru između ostalog. Nastavljena je saradnja sa institucijama u oblasti kulture i umjetnosti kao što su: Umjetnička galerija BiH, Zemaljski muzej BiH, JU Muzej Sarajeva, Bošnjački institut – Fondacija Adila Zulfikarpašić, JU Muzej književnosti i pozorišne umjetnosti KS, Gazi Husrev Begova biblioteka, Narodno pozorište BiH, JU Pozorište mladih, JU Muzej Alija Izetbegović, kao i obrazovnim ustanovama, udruženjima i samostalnim umjetnicima, a koje se odnosi na organizaciju izložbi, edukativnih predavanja, posjete novogradskih osnovaca izložbenim postavkama navedenih institucija, održavanju stalne izložbene postavke u Domu oslobođenih, u izložbenom prostoru Općine Novi Grad Sarajevo i prostorijama Centra za kulturu i edukaciju. Za oko 600 polaznika realizovane su besplatne radionice za djecu i mlade (muzičke radionice violina, klavir i gitara), mozgaonica, likovna radionica, dramska, foto-video) u Centar za kulturu i edukaciju „Safet Zajko“.

Ulaganja Općine u kulturne institucije i programe

R.B.	Uložena finansijska sredstva Općine	Planirano u KM u 2022. god.	Realizirano u KM u 2022. god.
1.	Podrška ustanovama kulture od općeg značaja i interesa za BiH	40.000,00	40.000,00
2.	Projekat kulturno-historijskog naslijeđa u saradnji sa JU Muzej Sarajeva	20.000,00	20.000,00
3.	Tradicionalna manifestacija "Novogradski dani"- sredstva za programe iz kulture	50.000,00	50.000,00
4.	Transfer za programske aktivnosti u "Centru za kulturu"	120.000,00	120.000,00
5.	Transfer za obrazovanje, informisanje, kulturu i sport i podrška ostalim projektima od značaja za općinu	200.000,00	200.000,00
6.	Transfer za podršku KUD-ovima	25.000,00	25.000,00
7.	Obezbeđenje prijevoza učenika iz osnovnih škola za manifestacije od značaja za općinu	40.000,00	40.000,00
8.	Programske aktivnosti u Centru za kulturu	120.000,00	120.000,00
9.	Tekući transfer za projekte vjerskih zajednica	100.000,00	100.000,00
10.	Ljetno kino u Centru Safet Zajko	50.000,00	50.000,00
11.	Izgradnja objekta Dom kulture Ahatovići	100.000,00	10.000,00
12.	Objekat društvene infrastrukture u naselju Briješće s vanjskim uređenjem	200.000,00	10.000,00
13.	Projekti i aktivnosti u okviru implementacije politike prema mladima, nacionalnim manjinama i ravnopravnosti spolova	25.000,00	25.000,00
14.	Izgradnja ljetnog autokina u Gandijevoj ulici	20.000,00	
UKUPNO		1.110.000,00	810.000,00

Programsko područje V

ZDRAVSTVENA ZAŠTITA DJETETA

► **Strateški cilj: KVALITETNA ZDRAVSTVENA ZAŠTITA**

Međunarodni standardi i konvencije obavezuju Bosnu i Hercegovinu da primjenjuje najviše standarde u primjeni zdravstvene zaštite djece. Glavni preduslov za zdrav razvoj djeteta je dobro organizirana zdravstvena zaštita na način da je dostupna djeci, posebno ugroženim kategorijama (socijalno ugroženoj i romskoj djeci).

► **Specifični cilj: Kvalitetna primarna zdravstvena zaštita**

• **Mjera 1.1. Organizacija primarne zdravstvene zaštite**

Organizaciona jedinica Novi Grad jedna je od devet postojećih organizacionih jedinica Javne ustanove Dom zdravlja Kantona Sarajevo (JUDZKS). Smještena je na području općine Novi Grad Sarajevo koja broji 122.390⁵ stanovnika, od kojih 24.258⁶ čini dječija populacija (0 – 18 godina).

Zdravstvena zaštita djece, mladih i svih građana Općine Novi Grad Sarajevo obavlja se u dva objekta: Dom zdravlja Otoka i Dom zdravlja Saraj Polje, kao i u 17 ambulanti porodične medicine. U njima se pružaju usluge primarne i specijalističko-konsultativne zdravstvene zaštite.

Zdravstvenu zaštitu pružaju sljedeće službe: porodična/obiteljska, pedijatrijska, školska, pneumofiziološka, radiološka, fizijatrijska, laboratorijska i stomatološka služba, te Centar za mentalno zdravlje (neuropsihijatar, psiholog) i konsultativne službe ORL i oftamolog.

⁵ Federalni zavod za statistiku, Kanton Sarajevo u brojkama, Sarajevo, 2022.

⁶ Izvor podataka: Javna ustanova Dom zdravlja Kantona Sarajevo

• Mjera 1.2. Organizacija zdravstvene zaštite djece (0 – 18 godina)

DOB DJECE	MJESTO PRUŽANJA ZDRAVSTVENE USLUGE	ZDRAVSTVENI RADNICI KOJI PRUŽAJU USLUGU
0 – 6 god.	Dispanzeri za predškolsku djecu	Specijalista pedijatrije
7 – 14 god.	Dispanzeri za školsku djecu	Specijalista školske medicine, Porodični ljekari, Ljekar opće prakse
15 - 18 god.	Odjeli porodične/obiteljske medicine	Porodični ljekari Ljekari opće prakse

• Mjera 1.3. Predškolski dispanzeri i zdravstvena zaštita djece od 0 do 6 godina starosti

Provodi se u dva objekta: DZ Otoka i DZ Saraj Polje.

Obezbijeđena je zdravstvena zaštita za bolesnu djecu, kao i preventivni pregledi zdrave populacije / sistematski/ gdje se prati rast i razvoj djeteta i obavlja vakcinacija radi sprečavanja epidemija dječijih zaraznih bolesti.

Rad u predškolskim dispanzerima obavlja ukupno 7 pedijatara. Od 7 pedijatara, dva su penzioneri sa produženim Ugovorom o radu, te se već sljedeće 2023. godine očekuje rad samo 5 pedijatara u dva doma zdravlja. Poređenja radi, u 2021. godini u dva doma zdravlja je radilo 9 pedijatara.

Broj zdravstvenih kartona u oba dispanzera je oko 10.000. Po jednom pedijatru je to oko 1.428 kartona.

Postoje standardi i normativi zdravstvene zaštite, prema kojima 1 pedijatar osigurava zdravstvenu zaštitu za 900 osiguranika (kartona).

Rad se odvija sa smanjenim brojem pedijatara. Minimalni broj koji bi trebao da zadovolji rad u dvije smjene, te rad s bolesnom i zdravom populacijom u DZ Otoka je 6 pedijatara, a u DZ Saraj Polje 5, dakle, ukupno 11 pedijatara bi bilo potrebno, a trenutno je uposljeno 7, što ukazuje na nedovoljan broj (4) pedijatra.

Ukupan broj pregleda u 2022. godini iznosi 64.657. Opterećenost pedijatara po broju pregleda iznosi 45 pacijenata dnevno.

Preporuka:

- ▶ Insistirati kod nadležnog ministarstva na rješavanju problema nedostatka pedijatara

• Mjera 1.4. Organiziranje primarne zdravstvene zaštite djece s poteškoćama u razvoju

U okviru primarne zdravstvene zaštite treba da postoji tim koji će se baviti ovom djecom na jednom mjestu. U timu bi trebali raditi pedijatar, psiholog, logoped i defektolog.

U DZ Otoka zaposlena su 4 psihologa i 3 logopeda. Nema zaposlenih defektologa.

Prema podacima iz programskog područja Obrazovanje u predškolskim ustanovama evidentirano je 25 djece s teškoćama u razvoju, dok je u osmogodišnjim školama evidentirano 1.447 učenika. Imajući u vidu da sva djeca s teškoćama ne pohađaju obrazovne ustanove, broj djece je vjerovatno veći. Za praćenje tako velikog broja djece sa smetnjama u razvoju potreban je kompletan tim specijalista koji će biti pravovremena podrška roditeljima i djeci. Planira se otvoriti Centar za rani rast i razvoj djece u DZ Saraj polje.

Preporuka:

- ▶ Raditi na formiranju baze podataka o broju djece s poteškoćama u razvoju,
- ▶ Insistirati kod nadležnih institucija na rješavanju problema zapošljavanja defektologa i logopeda, jer je sve veći broj djece koja zahtijevaju takvu vrstu pomoći.

- **Mjera 1.5. Obuhvat djece zdravstvenom zaštitom**

Sva djeca imaju pravo na zdravstvenu zaštitu i obuhvaćena su sistemom zdravstvene zaštite.

Zdravstvena zaštita je dostupna svim ugroženim socijalnim kategorijama, kao i romskoj djeci, bez obzira da li imaju zdravstveno osiguranje ili ne.

- **Mjera 1.6. Sistematski pregledi od 0 do 6 godina**

U ovom periodu obavi se ukupno 8 redovnih sistematskih pregleda. Do godinu dana 4 sistematska pregleda (s 1, 2, 4 i 6 mjeseci), te do polaska u školu još 4 (s 1, 2, 5 godina i predškolski sistematski pregled). Osim toga obavljaju se sistematski pregledi prilikom upisivanja u vrtiće. Ukupno obavljeno 23.476 sistematskih pregleda.

U prethodnih nekoliko godina pedijatri uočavaju veći broj djece s disharmoničnim razvojem koji se prvobitno manifestira kao nedovoljno razvijen govor, ali ne postoji zvanična baza podataka o broju takve djece.

Preporuka:

- ▶ Rad u primarnoj zdravstvenoj zaštiti bi se trebao što više bazirati na preventivnim pregledima djece, radi otkrivanja mnogih poteškoća u razvoju (za koje treba što prije započeti tzv. ranu intervenciju).

- **Mjera 1.7. Dispanzeri za školsku djecu i zdravstvena zaštita djece od 7 do 14 godina starosti**

Provodi se u dva objekta: DZ Otoka i DZ Saraj Polje.

Rad u DZ Otoka obavlja se u dvije smjene, a u DZ Saraj Polje u jednoj smjeni.

Obezbijedena je zdravstvena zaštita za bolesnu djecu, kao i sistematski pregledi i vakcinacija školske djece. U tom periodu obavi se ukupno tri obavezna sistematska pregleda i to u drugom, petom i osmom razredu osnovne škole. U protekloj 2022. godini urađeni su svi planirani sistematski pregledi kao i nadoknada propuštenih vakcina za djecu iz osnovnih škola sa područja općine Novi Grad Sarajevo. Djeca su organizovano dolazila u dom zdravlja u dogovoru sa ljekarom.

U školskim dispanzerima rade ukupno 4 ljekara: 1 specijalista školske medicine, 1 specijalista porodične medicine i 2 ljekara opće prakse. Napomena: već par godina ukinuta je specijalizacija školske medicine.

Redovna zdravstvena zaštita djece od 7 do 14 godina obavlja se u navedenim dispanzerima, od strane navedenog kadra. U dežurama (vikendom) hitni slučajevi se pregledaju u dežurnim ambulantom porodične medicine. Broj zdravstvenih kartona u oba dispanzera je oko 11.000 djece od 7 do 14 godina.

Preporuka:

- ▶ Insistirati kod nadležnog ministarstva na rješavanju problema nedostatka ljekara koji će pružati zdravstvenu zaštitu školskoj djeci.

• Mjera 1.8. Zdravstvena zaštita djece od 15 do 18 godina starosti

Provodi se u dva objekta: DZ Otoka i DZ Saraj Polje, kao i u 15 ambulanti porodične medicine. Obezbjedeana je zdravstvena zaštita od strane specijalista porodične medicine. Djeca su raspoređena u 53 tima porodične medicine, po ambulantomama i domovima zdravlja zavisno od mjesta stanovanja. Jednom timu porodične medicine pripada oko 120 djece.

► Specifični cilj 2. ZDRAVSTVENA ZAŠTITA TRUDNICA I DOJILJA

• Mjera 2.1. Obuhvat trudnica sistematskim pregledom

U toku 2022. godine ukupan broj trudnica koje su obavile prvi pregled u DZ Otoka je 1.123, a ponovne preglede obavilo je 8.412 trudnica.

• Mjera 2.2. Omogućiti besplatne preglede za nezaposlene trudnice

Sve trudnice s područja Kantona Sarajevo dobijaju potrebnu besplatnu uslugu. Podatak o broju pregleda nezaposlenih trudnica u za ovaj izvještaj nisu na bili na raspolaganju.

• Mjera 2.3. Nadzor i aktivnosti na provođenju mjera za rizične trudnoće

Nadzor i aktivnosti kod pacijentice s rizičnom trudnoćom se obavljaju po procedurama u sklopu pružanja zdravstvenih usluga trudnicama.

Preporuka:

- Povećati broj preventivnih pregleda trudnica da bi se smanjio procenat dojenačke smrtnosti.

• Mjera 2.4. Nadzor patronažne službe nad porodiljama i novorođenčadima

Patronažna služba je organizovana tako da patronažne sestre obilaze porodilje nakon poroda u njihovim domovima, kako bi vidjele njihovo stanje, stanje novorođenčeta i u kakvim uslovima žive. One ujedno realiziraju programe za promociju dojenja.

U 2022. godini je obavljeno 1.523 prve patronažne posjete i 326 ponovnih patronažnih posjeta.

• Mjera 2.5. Promocija dojenja

Promocija dojenja, kao najbolje hrane za novorođenče, je jedna od svakodnevnih obaveznih aktivnosti u okviru rada Dispanzera za zaštitu žena i materinstva na Otoci, kao i predškolskih dispanzera. Aktivnost se provodi kroz psihofizičku pripremu za porod te kroz predavanja trudnicama, tako da svaka trudnica dobije sve informacije o važnosti dojenja. Promocija se nastavlja kroz patronažne posjete porodiljama i novorođenčadima, a potom kroz posjete pedijatrima prilikom obavljanja sistematskih pregleda i vakcinacije.

• Mjera 2.6. Obilježavanje Svjetske sedmice dojenja

Svake godine u svijetu kao i kod nas, obilježava se sedmica dojenja. Kampanju provodi Zavod za javno zdravstvo FBiH u saradnji sa Zavodom za javno zdravstvo Kantona Sarajevo, UNICEF BiH i Udruženje pedijataru FBiH.

Preporuka:

- Uzeti aktivno učešće u kampanji sa Zavodom za javno zdravstvo Kantona Sarajevo.

► **Specifični cilj 3: ZDRAVSTVENA ZAŠTITA ZUBA**

• **Mjera 3.1. Organizacija stomatološke službe**

Provodi se u dva objekta: DZ Otoka i DZ Saraj Polje kroz ordinacije za predškolsku i školsku djecu. U svakodnevnom radu se daju upute o značaju očuvanja zdravlja zuba i higijene.

Rad obavlja ukupno 7 stomatologa - pedodontata.

Redovan sistematski pregled se obavlja pred polazak u školu u ordinacijama.

Serijski sistematski pregledi se obavljaju u drugom i šestom razredu u školama, te su obavljani sistematski pregledi u svim novogradskim osnovnim školama u 2022. godini.

Jedino OŠ "Sokolje" ima stomatološku ambulantu, gdje se pružaju usluge u sklopu škole. Nažalost stomatološka ambulanta u O.Š. „Džemaludin Čaušević“ ne radi.

U 2022. godini pedodonti su obavili sistematske preglede djeci u svim novogradskim vrtićima.

Preporuka:

- ▶ Obezbijediti stomatologe za rad u stomatološkoj ambulanti O.Š. „Džemaludin Čaušević“
- ▶ Povećati broj stomatoloških ambulanti unutar osnovnih škola
- ▶ Raditi na edukaciji o održavanju zdravlja zuba kroz zdravstvene ustanove, škole i NVO

► **Specifični cilj 4: Smanjenje perinatalne i dojenačke smrtnosti i vakcinacija djece**

• **Mjera 4.1. Vođenje registra perinatalne i dojenačke smrtnosti djece**

Podaci o perinatalnoj i dojenačkoj smrtnosti se mogu pratiti u biltenima koje izdaje Federalni zavod za statistiku. Prema Statističkom biltenu broj 360, ukupno umrle djece od 0 do 14 godina u KS, u 2022. bio je 36. Umrlih dojenčadi je ukupno 27. Različiti su uzroci smrti, a najviše stanja porijeklom iz perinatalnog perioda - ukupno 15 umrlih. Sljedeće su kongenitalne malformacije – 7 umrlih. Stopa smrtnosti dojenčadi na 1000 živorođenih za 2022. je 6,5.

• **Mjera 4.2. Aktivnosti na pravovremenoj prijavi novorođene djece, posebno romske**

U Općini Novi Grad Sarajevo u 2022. je rođeno 1.098 djece, a umrlo 1.289 osoba, od čega 5 dojenčadi. Dakle imamo negativan prirodni priraštaj u 2022. godini 198.

• **Mjera 4.3. Aktivnosti na obuhvatu djece i vrste vakcinacije**

Broj vakcinisane djece po vrstama vakcina u DZ Otoka i Saraj polje je: BCG 55 djece, Hep B(III doza) 1.790 djece, DI Te Per IPV/Tetraxim III doza i reavakcinacija 811 djece i MMR 1.047 djece. Ukupan broj djece koji je obuhvaćen navedenim vrstama vakcine iznosi 6.155

• **Mjera 4.4. Vođenje registra kroz jedinstven elektronski sistem i bazu podataka u zdravstvenim ustanovama**

Potrebno je izraditi jedinstveni elektronski sistem za sve zdravstvene ustanove koje prate djecu, kako bi u bazi podataka imali podatke o:

1. neurorizičnoj djeci,
2. dojenčadi s urođenim anomalijama,
3. djeci koja boluju od malignih oboljenja,
4. djeci iz autističnog spektra ponašanja, nije još uspostavljen tj. ne postoji jedinstvena baza podataka.

Preporuka:

- ▶ Napraviti jedinstvenu bazu podataka za gore navedene kategorije djece.

▶ **Specifični cilj 5: Vođenje registra radi praćenja djece s disharmoničnim razvojem**

• **Mjera 5.1. Jedinstvena baza podataka**

Sve veći broj djece u našem okruženju ima neki oblik disharmoničnog rasta i razvoja. Jedan od njih su djeca iz autističnog spektra. Broj djece s tim poremećajem je nepoznat, ali ih je sve više s obzirom na savremeni način života (manje se provodi vrijeme u razgovoru s djecom, djeca su puno usmjerena na mobitele, TV i dr. elektronske uređaje)

• **Mjera 5.2. Značaj postojanja Centra za rani rast i razvoj**

Centar za rani rast i razvoj je mjesto gdje se djeci s disharmoničnim razvojem pružaju različiti oblici edukacije i provodi rana intervencija koja je veoma važna za predškolce, jer ih pokušava dovesti na nivo jednog djeteta njihove dobi s urednim psiho-fizičkim razvojem, te ih osposobljava za samostalnost i dalji nastavak života. Vrata Centra otvorena su i za sve roditelje, koji žele unaprijediti roditeljske vještine, s kojima radi tim stručnjaka iz oblasti obrazovanja, zdravstva i socijalne zaštite. Centar je vrlo važan zbog činjenice da posvećuje pažnju djeci od samog početka njihovog života, jer su prve godine života najvažnije za razvoj djeteta. Istraživanja pokazuju da je rana intervencija, te osiguravanje poticajnog okruženja u kojem će dijete rasti i razvijati se od izuzetnog značaja za dalje napredovanje i postizanje boljih rezultata. Centar za rani rast i razvoj se nalazi na Mojmilu i radi u sklopu SOS dječijeg sela uz podršku Općine Novi Grad Sarajevo. U 2022. godini Centar je pružio usluge za 256 djece i 170 roditelja.

Planira se otvaranje još jednog Centra za rani rast i razvoj u sklopu DZ Novi Grad, koji bi trebao biti smješten u DZ Saraj polje.

Preporuka:

- ▶ Raditi na uspostavljanju saradnje svih ustanova koje rade s djecom, kao i Centrom za rani rast i razvoj koji podržava Općina Novi Grad Sarajevo u cilju unapređenja i podsticanja rane intervencije u interesu djece i roditelja
- ▶ Raditi na jedinstvenoj bazi podataka o broju djece s disharmoničnim razvojem

▶ **Specifični cilj 6: Vakcinacija djece u skladu s preporukama WHO**

• **Mjera 6.1. Mjesta vakcinacije i vrste vakcina**

Vakcinacija djece je veoma važna preventivna mjera kojom sprečavamo epidemije teških dječijih zaraznih bolesti, koje mogu dovesti do mnogih komplikacija pa čak i do smrti.

Vakcinacija počinje u porodilištu i nastavlja se kroz primarnu zdravstvenu zaštitu u predškolskim i školskim dispanzerima.

Prema našem kalendaru vakcinacije za FBiH, djeca se vakcinišu protiv 10 zaraznih bolesti.

Vakcine su strogo kontrolisane u vidu kontinuiranog praćenja hladnog lanca kroz cijeli transport do zdravstvenih ustanova, a i u toku skladištenja.

U 2022. godini planirana vakcinacija HPV vakcinom (protiv raka grlića materice), koja se provodila za uzrast od 11-26 godina, urađena je kod 69 osoba ženskog spola. Rađena je edukacija roditelja i djevojaka radi upoznavanja s vakcinacijom HPV vakcinom (kroz školska predavanja, putem medija i sl.)

• Mjera 6.2. Aktivnosti na obuhvatu djece vakcinacijom

Procenat vakcinisanosti je nepoznat, jer ne postoji jedinstvena baza podataka. Sa sigurnošću se može ipak reći da je taj procenat vakcinacije jako nizak, te da u svakom momentu može uslijediti epidemija zaraznih bolesti protiv kojih se djeca vakcinišu.

Zbog jake antivakcinalne kampanje, roditelji se sami odlučuju da ne vakcinišu svoju djecu, protiv savjeta ljekara.

Svjetski dan borbe protiv dječije paralize 24. oktobar, u 2022. godini je obilježeno kroz aktivnost zdravstvenih profesionalaca "Zajedno iskorijenimo dječiju paralizu."

Preporuka:

- ▶ Rad u primarnoj zdravstvenoj zaštiti bi se trebao što više bazirati na preventivnim pregledima djece, na promociji i značaju vakcinacije, a sve radi povećanja procenta vakcinacije čime bi se izbjegle epidemije mnogih dječijih zaraznih bolesti koje su u većini zemalja iskorjenjene. Razmišljati o otvaranju Centra za vakcinaciju djece.
- ▶ Pratiti procenat vakcinacije putem jedinstvenog elektronskog sistema i baze podataka u zdravstvenim ustanovama
- ▶ Edukacija roditelja čija djeca idu u vrtiće i druge obrazovne ustanove kao i putem medija od strane pedijatara

▶ Specifični cilj 7: Prevencije kroz edukaciju

• Mjera 7.1. Edukacija o zdravoj prehrani i zdravim načinima života i pretilosti djece

Edukacija se provodi kroz redovne programe u vrtićima i školama. Za ovaj izvještajni period nemamo numeričke podatke o provedenim akcijama i drugih preventivnih programa o temi zdrave ishrane. Za pretpostaviti je da se na ovu temu radi putem obrazovnih i medijskih programa kao i aktivnostima koje provode NVO, ali nedovoljno.

Preporuka:

- ▶ Potrebno je više raditi na edukativnim programima za djecu i mlade kroz obrazovni i zdravstveni sistem, kao i putem medija i uključivanjem NVO.

• Mjera 7.2. Edukacija o štetnosti pušenja, konzumiranju alkohola, droga i HIV/AIDS-a

Edukacija se provodi kroz školske programe.

Numeričke podatke o broju realiziranih aktivnosti i izvršenim kontrolama za ovaj izvještajni period nemamo na raspolaganju

Preporuka:

- ▶ Potrebno je više raditi na edukativnim programima za djecu i mlade kroz obrazovni i zdravstveni sistem, kao i putem medija i uključivanjem NVO

- **Mjera 7.3. Edukacija adolescenata u oblasti reproduktivnog zdravlja, spolno prenosivih bolesti i njihov utjecaj na život**

Edukacija se provodi kroz redovne školske programe.

Preporuka:

- ▶ Povećati broj edukacija kroz nastavne jedinice, zatim predavanja organizovana po školama u saradnji sa zdravstvenim ustanovama, kao i putem medija, te uključivanjem NVO. Kao i za predhodnu mjeru nemamo numeričkih podataka.

- **Mjera 7.4. Edukacija o zaštiti mentalnog zdravlja djece**

Mentalno zdravlje djece je vrlo važan segment u jačanju djeteta. Sve je više vršnjačkog nasilja prisutno među djecom. Za ovaj izvještajni period, nismo dobili odgovarajuće podatke o realizaciji mjere.

Preporuka:

- ▶ Potreban je veći angažman psihologa, pedagoga, saradnja s odgovornim institucijama, organizovanje predavanja i izrada promotivnih materijala i uspostavljanje baze podataka.

- **Mjera 7.5. Prevencija i briga za djecu oboljelu od teških malignih oboljenja**

Preventivne mjere se poduzimaju organizivanjem redovnih sistematskih pregleda.

Liječenje se prati kroz Hematološki odjel Pedijatrijske klinike u Sarajevu. Multidisciplinarni pristup liječenju je veoma važan.

Ukoliko se liječenje ne može obaviti na Pedijatrijskoj klinici u Sarajevu, potrebno je obezbijediti zdravstvenu pomoć u zdravstvenim centrima izvan BiH.

Veliku podršku djeci i roditeljima pruža Udruženje "Srce za djecu" kroz:

1. psiho-socijalnu pomoć oboljelima i onima koji su izgubili najmilije,
2. obezbijeđen boravak u Roditeljskoj kući, roditeljima i djeci za vrijeme liječenja na Pedijatrijskoj klinici
3. osnaživanje djece putem rehabilitacionih kampova, koji se održavaju jednom godišnje. U 2022. godini održan je kamp za djecu oboljelu od malignih bolesti na planini Bjelašnici.

Programsko područje VI

SIGURNO I ZDRAVO OKRUŽENJE ZA DJECU

Zaštita životne sredine

Kada je u pitanju zaštita životne sredine i poboljšanje kvaliteta života i zdravlja djece, važno je kontinuirano poduzimati sve mjere koje će smaniti zagađivanje zraka, vode i uništavanje prirodnog okoliša.

► **Strateški cilj: Obezbijediti uslove za zdrav život djece u Općini**

► **Specifični cilja 1: Programi i akcije za poboljšanje života djece i okoliša u zajednici**

• **Mjera 1.1. Akcije za zdrav okoliš u kojim sudjeluju djeca**

U cilju očuvanja prirodnog okoliša u protekloj 2022. godini djeca su učestvovala u različitim projektima o temi očuvanja životne sredine. Učenici osnovnih škola "Osman Nuri Hadžić", "Aleksa Šantić", "Umihana Čuvidina", "Sokolje", "Behaudin Selmanović", "Ćamil Sijarić" i "Meša Selimović" realizirali su više projekata o različitim temama: klimatske promjene, upravljanje otpadom, zagađenje zraka, reciklaža papira i plastike, čišćenje školskih dvorišta, školskog voćnjaka, ulica, edukacija stanovništva o e-otpadu, informisanje stanovništva i skretanje pažnje na očuvanju zelenih površina, kao i o značaju vode, zaštiti vode i okoliša.

Dječiji parlament Općine Novi Grad Sarajevo je o temi zaštite okoliša uradio dva videospota pod nazivom **"Budimo odgovorni, čuvajmo prirodu, jer priroda čuva nas"** i **"Zato čuvajmo i zajedno radimo da bude lijepa i čista naša općina Novi Grad Sarajevo"**.

Općina Novi Grad Sarajevo putem Javnog poziva za nevladine organizacije podržava niz projekta koji doprinose promociji i podizanju svijesti o značaju očuvanja prirodnog okoliša.

U realizaciji navedenih aktivnosti učestvovalo je oko 1.000 djece osnovnih škola.

- **Mjera 1.2. i 1.3. Aktivnosti na vodosnabdijevanju i razvoju kanalizacione mreže u Općini**

Na prostoru općine 95% stanovnika snabdjeveno je pitkom vodom. Općina Novi Grad Sarajevo kontinuirano radi na poboljšanju vodovodne i kanalizacione mreže, kako bi se postigao 100%-tni obuhvat stanovništva pitkom vodom i kanalizacionom mrežom u cilju zaštite zdravlja stanovništva.

- **Mjera 1.4. Aktivnosti na povećanju kvaliteta zraka**

U cilju poboljšanja kvaliteta zraka poduzimaju se mjere koje će smanjiti koncentraciju zagađenog zraka. U općini je izgrađen niz biciklističkih staza, zelenih površina, parkova, sadnji drveća duž saobraćajnica, pošumljavanju slobodnih prostora, boljem regulisanju saobraćaja i drugih aktivnosti koje doprinosi zaštiti životne sredine.

- **Mjera 1.5. Ekološke aktivnosti na upoznavanju i očuvanju pripodnog okoliša u lokalnoj zajednici**

Aktivnosti koje su realizirane u okviru Mjere 1.1. obuhvatile su i aktivnosti na upoznavanju djece i mladih o značaju očuvanja prirodnog okoliša u njihovoj lokalnoj zajednici.

- **Mjera 1.6. Uređenje okoliša i učešće u akciji "Let's do it"**

U akciji čišćenja koju provodi Udruženje "Let's do it" u okviru obilježavanja Svjetskog dana čišćenja, učestvovala su djeca jednog broja osnovnih, kao i članovi Dječijeg parlamenta Općine Novi Grad Sarajevo.

- **Mjera 1.7. Programi i aktivnosti kojima se štite djeca od pasivnog pušenja**

U okviru obrazovnog programa koji se provodi u školama u okviru programa "Zdravi stilovi života", realiziraju se različite radionice a u školama i vrtićima postoje zasebne prostorije za pušače. Za ovaj izvještajni period, nismo dobili odgovarajuće podatke o realizaciji drugih aktivnosti po ovom pitanju.

Sigurno okruženje za djecu

Radeći na realizaciji Akcionog plana za djecu Općine Novi Grad Sarajevo, Policijska Uprava Novi Grad Sarajevo, kroz realizaciju svakodnevnih zadataka poduzela je aktivnosti u svrhu ostvarenja zadatih ciljeva prema Akcionom planu. S tim u vezi realizovane su sljedeće aktivnosti.

- ▶ **Specifični cilj 2: Zaštita djece i porodica u Općini Novi Grad Sarajevo, zaštita i jačanje djece ugrožene porodičnim prilikama**

- **Mjera 2.1. Regulisanje oblika mjera i usluga socijalne i porodične zaštite za djecu bez roditeljskog staranja**

Mjera se provodi u saradnji sa Službom socijalne zaštite Općine Novi Grad Sarajevo i opisana je u Mjeri 1.1. Izvještaja Službe socijalne zaštite Općine Novi Grad Sarajevo.

- **Mjera 2.2. Mjera nadzora nad ostvarenjem roditeljskog staranja i podrška djeci pod starateljstvom**

Aktivnosti Policijske uprave Novi Grad iz segmenta starateljstva nad maloljetnim licem ogleda se u vidu pružanja asistencije nadležnom Kantonalnom Centru za socijalni rad i kroz obilaske SOS Dječijeg sela kao ustanove za smještaj djece bez roditeljske skrbi.

U toku izvještajnog perioda 2 (dvoje) malodobne djece je smješteno u Sigurnu kuću, iz razloga oduzimanja starateljstva roditeljima i staratelju zbog nasilja u porodici.

• Mjera 2.3. Regulisanje starateljstva nad maloljetnim licima

Aktivnosti realizirane u okviru ove mjere opisane su u Mjeri 1.3. koja je realizirana u okviru rada

Službe socijalne zaštite Općine Novi Grad Sarajevo.

U cilju zaštite djece unutar porodice u periodu januar - decembar 2022. godine, zabilježeno je 8 (osam) slučajeva nasilja u porodici nad maloljetnom djecom od strane roditelja, staratelja, očuha, a koje se ogledalo u psihičkom i fizičkom nasilju. Navedeni slučajevi nasilja u porodici su prijavljeni u Odjeljenju kriminalističke policije Policijske uprave Novi Grad, a u vezi čega je upoznat i nadležni Centar za socijalni rad, u cilju praćenja situacije, te eventualnog poduzimanja daljih mjera u cilju zaštite djece.

Pored navednih slučajeva, u cilju zaštite djece izrečeno je 7 (sedam) prekršajnih sankcija prema roditeljima, koji su sankcionisani zbog "Propuštanja dužne brige, staranja nad malodobnim licima".

• Mjera 2.4. Regulisanje starateljstva za posebne slučajeve

Mjera se realizira u saradnji sa Službom socijalne zaštite Općine Novi Grad Sarajevo i opisana je u Mjeri 1.4. izvještaja, u dijelu Socijalne zaštite.

► Specifični cilj 3: Mjere protiv zloupotrebe alkohola i psihotropnih supstanci:

• Mjera 3.1. Mjera zabrane prodaje alkohola i psihotropnih supstanci u blizini škola

Policijski službenici Policijske uprave Novi Grad na području Općine Novi Grad kontinuirano rade na sprečavanju upotrebe, odnosno zloupotrebe psihotropnih supstanci i sprečavanju krivičnih djela iz oblasti krivičnih djela protiv zdravlja ljudi s posebnim akcentom na krivična djela, posjedovanje i omogućavanje uživanja opojnih droga i neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga.

• Mjera 3.2. Akcija prevencije zloupotrebe narkotika

Za izvještajni period januar - decembar 2022. godine, istražitelji odjeljenja kriminalističke policije i policijskih službenici Policijske uprave Novi Grad lišili su slobode **81 lice** koje je zatečeno pri izvršenju krivičnih djela i od kojih su oduzeta narkotička sredstva, dok su nakon izvršenih istražnih radnji - vještačenja prema kantonalnom tužilaštvu upućeno 30 izvještaja o učinjenom krivičnom djelu, a među navedenim izvještajima se nalaze i djela počinjena i u ranijem periodu zbog čekanja nalaza vještačenja pronađenih psihotropnih supstanci.

• Mjera 3.3. Projekt "Reci drogi ne"

Ova mjera je opisana u Mjeri 8.1.

• Mjera 3.4. Akcija prevencije konzumiranja alkohola

Pored već preduzetih mjera u vezi sa sprečavanjem upotrebe narkotičkih sredstava, policijski službenici represivno su djelovali u cilju sprečavanja konzumiranja alkohola na javnom mjestu. Zbog ove vrste prekršaja učinocima je uručeno **51 prekršajni nalog**.

► Specifični cilj 4: Sigurnosne mjere za djecu u saobraćaju

• Mjera 4.1. Preventivne mjere u signalizaciji, postavljanju saobraćajnih znakova, prepreka, pješačkih staza u blizini objekata u kojima borave djeca

Saradnja sa lokalnom zajednicom predstavlja bitan segment rada policije u zajednici. Shodno ostvarenoj saradnji, Policijska uprava Novi Grad Sarajevo je na osnovu dobivenih informacija u cilju poboljšanja stanja sigurnosti saobraćaja na putevima, ostvarila saradnju sa nadležnim institucijama, te prezentirala

općinskom Vijeću Novi Grad Sarajevo informaciju o stanju sigurnosti u općini. Posebno je istaknut problem uskih puteva, ulaza u škole i nedostatak trotoara. Tako je u cilju sigurnosti učenika OŠ "Aleksa Šantić" urađen alternativni put/staza za ulazak u školu. Općina je u budžetu za 2022. godinu planirala sredstva u iznosu od 400.000 KM za rekonstrukciju prilaza osnovnim školama, izgradnju trotoara i parkinga za uposlenike OŠ "Aleksa Šantić".

Urađena je i kompletna LED rasvjeta u B fazi Alipašinosog Polja.

Policijski službenici vrše svakodnevni obilazak škola, zadržavanje pred istim u vrijeme dolaska, velikih odmora i odlaska iz škola, sve u cilju sigurnosti učenika.

• Mjera 4.2. Aktivnosti koje se poduzimaju za kretanje invalidne djece i druge djece s poteškoćama u razvoju

Policijski službenici na nivou ove uprave uz angažman "Pauk službe" izvršili uklanjanje nepropisno parkiranih vozila ispred škola, ulaza, požarnih puteva, pješačkih zona, invalidskih mjesta, trotoara i drugih javnih površina. Prilikom poduzimanja navedenih mjera i radnji uklonjeno je 136 vozila, izdato 136 prekršajnih naloga, čime je omogućeno nesmetano kretanje pješaka i osoba sa invaliditetom na trotoarima i pješačkim zonama.

• Mjera 4.3. Prevencija saobraćajnih nesreća sa učešćem djece

Tokom perioda januar - decembar 2022. godine u saobraćajnim nezgodama koje su se dogodile na području Općine Novi Grad, 34 (tridesetčetiri) učesnika starosne dobi od 0 do 18 godina zadobilo je lakše tjelesne povrede, te 2 (dva) teže tjelesne povrede. S obzirom na navedeno u cilju preventivnog i represivnog djelovanja, policijski službenici ove PU su izvršili obilazak svih školskih ustanova na području općine Novi Grad, ostvarili kontakt sa nastavnim osobljem, s ciljem sagledavanja trenutne situacije. U skladu sa navedenim upoznati su i drugi nadležni organi i institucije, kako bi se zajednički djelovalo na poduzimanju mjera i radnji u cilju što veće sigurnosti učenika u saobraćaju. Shodno toj činjenici, Policijska uprava Novi Grad planski postupila na održavanju povoljnog stanja sigurnosti saobraćaja na području općine Novi Grad, Policijske stanice Dobrinja i Policijskog odjeljenja Rajlovac u kojem je detaljno analizirano stanje saobraćaja uz sagledavanje kompletne problematike koja se odnosi na uzroke saobraćajnih nezgoda. Najviše saobraćajnih nezgoda dogodilo se u ulicama Bulevar Meše Selimovića, ulicama Safeta Zajke, Safeta Hadžića, Želimira Vidovića Kelija, Džemala Bijedića i transferzali A.

Na pomenutim lokacijama usmjerene su aktivnosti policijskih službenika na kontrolu vozača i vozila sa posebnim akcentom na kontrolu brzine, upravljanje vozilom pod dejstvom alkohola, upravljanje vozilom prije sticanja prava na upravljanje, upravljanje neregistrovanim vozilima i drugim prekršajnim propisima Zakona o osnovama bezbjednosti saobraćaja na putevima u Bosni i Hercegovini.

Da bi se uticalo na smanjenje broja saobraćajnih nezgoda ali i veći stepen zaštite djece u saobraćaju, za učenike prvih razreda realizovan je projekat "Djeca u saobraćaju". Projekat je obuhvatio učenike prvih i drugih razreda osnovnih škola i dječijih vrtića sa područja Općine Novi Grad. Izvršena je edukacija **1113 učenika** koji su upoznati sa osnovnim pravilima u saobraćaju, kada je u pitanju kretanje pješaka, prelazak preko saobraćajnica sa i bez postavljane saobraćajne svjetlosne signalizacije. Osim učenika, tokom održavanja radionica bili su prisutni i učitelji (24 učitelja).

U pogledu represivnih mjera, Policijska uprava izdala je **722** prekršajna naloga vozačima koji su parkirali vozila na mjestima predviđenim za parkiranje vozila invalidnih osoba.

4.4. Prevencija nasilne smrti djece od 0 do 18 godina

U izvještajnom periodu nasilne smrti djece od 0 do 18 godina nije bilo.

► **Specifični cilj 5: Zaštita djece od mina i drugih eksplozivnih naprava**

• **Mjera 5.1. i 5.2. Programi za djecu u opasnosti od mina i edukacija o opasnosti od minsko-eksplozivnih sredstava u zajednici**

U navedenom izvještajnom periodu nije bilo edukacije za učenike osnovnih i srednjih škola kada je u pitanju štetnost minsko-eksplozivnih sredstava u okruženju, te načinu reagovanja u slučaju uočavanja eksplozivnih sredstava koja se realizirala sa pripadnicima EUFOR-a, koji u izvještajnom periodu nisu organizovali radionicu po navedenom pitanju.

U narednom periodu policijski službenici ove Policijske uprave Novi Grad će se aktivno uključiti u realizaciju programa edukacije od opasnosti minsko-ekplozivnih sredstava.

• **Mjera 5.3. Opasnosti od posljedica zloupotrebe petardi "Budi siguran bez petardi"**

Pored preventivnih mjera koje je poduzela Policijska uprava Novi Grad na sprečavanju upotrebe pirotehničkih sredstava, ostvareni su rezultati ove policijske uprave i na polju represivnog djelovanja. Tako je u periodu januar - decembar 2022. godine, na području Policijske uprave Novi Grad provedena planska akcija na suzbijanju upotrebe i prodaje pirotehničkih sredstava. U toku akcije podnešeno je 6 zahtjeva prema nadležnom sudu za izvršioce ove vrste prekršaja, odnosno lica koja su vršila nelegalnu prodaju pirotehničkih sredstava, a od ovih lica oduzeto je 976 komada različitih pirotehničkih sredstava.

U toku školske 2021/2022. godine od strane policijskih službenika Policijske uprave Novi Grad, za učenike VIII i IX razreda Osonovne škole "Ćamil Sijarić", organizovana je edukativna nastava za 135 učenika pod nazivom "Prevenција zloupotrebe pirotehničkih sredstava", kako bi se učenicima ukazalo na opasnost i posljedice koje proizilaze u slučaju upotrebe pirotehničkih sredstava.

• **Mjera 5.4. "Oružje ne štiti, oružje ubija"**

U školama Srednja elektrotehnička škola i Gimnazija "Dobrinja", organizovana je edukativna nastava za 380 učenika pod nazivom "Oružje ne štiti, oružje ubija", kako bi se učenicima ukazalo na opasnost i posljedice koje proizilaze u slučaju upotrebe, odnosno kontakta sa vatrenim oružjem.

► **Specifični cilj 6: Postupanje sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku**

• **Mjera 6.1. Primjena posebnih pravila u skladu sa zakonom**

Policijski službenici Odjeljenja Kriminalističke policije Policijske Uprave Novi Grad u radu sa maloljetnicima postupaju prema Zakonu o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku.

• **Mjera 6.2. Rad sa maloljetnicima u sukobu sa zakonom**

Kada je u pitanju primjena Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku policijski službenici Odjeljenja kriminalističke policije prilikom obavljanja poslova i zadataka postupaju po navedenom zakonu, a isti posjeduju i odgovarajuće certifikate neophodne za rad sa maloljetnicima.

• **Mjera 6.3. Stanje prestupništva kod maloljetnika**

Tokom izvještajnog perioda, 4 (četiri) maloljetnika evidentirano je kao izvršioци krivičnih djela te su nadležnom Sudu za ta lica dostavljeni izvještaji o počinjenju krivičnog djela, te 1 maloljetnik kao izvršilac prekršaja po Zakonu o prekršajima protiv javnog reda i mira.

• **Mjera 6.4. Mjere koje se provode prema maloljetnicima u sukobu sa zakonom međusektorska saradnja**

U izvještajnom periodu nije izrečena nijedna mjera pojačanog nadzora niti disciplinska.

► **Specifični cilj 7: Doprinos policije integraciji djece sa poteškoćama u razvoju u lokalnoj zajednici**

• **Mjera 7.1. Saradnja sa NVO-om "Oaza", podrška i obezbjeđenje u nesmetanom kretanju djece sa teškoćama u razvoju**

Pored preventivnih mjera, poduzete su i represivne mjere za učesnike u saobraćaju koji ne poštuju znakove pristupačnosti. U saradnji sa Ministarstvom saobraćaja Kantona Sarajevo, policijski službenici su vršili pojačanu kontrolu obilježenih parking mjesta za osobe sa invaliditetom, a sve sa ciljem obezbjeđenja nesmetanog kretanja i pristupa osoba sa poteškoćama u razvoju.

Tokom pojačane kontrole izdato je **722** prekršajna naloga za nepropisno parkiranje vozila na mjestima predviđenim za osobe sa invaliditetom. Policijski službenici će i u narednom periodu nastaviti rad po ovoj problematici.

• **Mjera 7.2. 7.3. Međunarodna manifestacija "Sportske igre Oaze" i Međunarodni dan osoba sa invaliditetom**

U okviru djelovanja rada policije u zajednici kao bitan segment navodi se saradnja sa nevladinim organizacijama. Svake godine tradicionalno za djecu sa poteškoćama u razvoju na području općine Novi Grad Sarajevo organizuje se sportska olimpijada. U periodu od 27. do 30. septembra 2022. godine u Centru "Safet Zajko", Olimpijskom bazenu "Otoka", sportskim dvoranama "Ramiz Salčin" i "Dobrinja" održane su Sportske igre Oaze i Specijalne olimpijade BiH za osobe sa višestrukim smetnjama. Policija kao partner u organizaciji ovog takmičenja dala je svoj doprinos u smislu bezbjednog održavanja takmičenja, te omogućila svim takmičarima siguran boravak na našem području. Prisutnih takmičara za navedene periode bilo je oko **500 učesnika**, koji su se takmičili u različitim sportskim disciplinama. Cjelokupno takmičenje proteklo je uredno i bez problema.

► **Specifični cilj 8: Prevencija maloljetničkog prestupništva**

• **Mjera 8.1. Aktivnosti na prevenciji maloljetničkog prijestupništva**

Kroz svakodnevne aktivnosti kontinuirano i permanentno se poduzima niz aktivnosti na prevenciji maloljetničkog prestupništva, kao društveno neprihvatljive pojave među mladim. Tako su u osnovnim i srednjim školama na području općine Novi Grad Sarajevo realizovane edukativne radionice o temi: "Prevencija maloljetničkog prijestupništva", "Cyber bullying", "Oružje ne štiti, oružje ubija", "Lopov uvijek bude otkriven", "Stop međuvršnjačkom nasilju", "Prevencija nasilja nad učenicima", "Trgovina ljudima", "Policajac prijatelj" i "Stop drogama". Svi navedeni projekti se nastavljaju realizovati i u školskoj 2022/2023. godini. U školskoj godini 2022/2023, tačnije periodu januar - decembar 2022. godine za učenike osnovnih i srednjih obrazovnih ustanova, realizovane su dole navedene radionice u školama:

Osnovne škole "Osman Nakaš", "Osman Nuri Hadžić", "Meša Selimović", "Fatima Gunić", "Aneks", "Džemaulidin Čaušević", "Aleksa Šantić", "Umihana Čuvidina", "Skender Kulenović", "Mehmedalija Mak Dizdar", "Marif", za učenike V, VI, VII, VIII i IX razreda, održana ukupno **60 edukativnih radionica** u okviru realizacije projekata "Prevencija maloljetničkog prijestupništva", "Cyber bullying", "Lopov uvijek bude otkriven", "Stop međuvršnjačkom nasilju", "Prevencija nasilja nad učenicima" i "Trgovina ljudima". Ovim edukativnim radionicama obuhvaćeno je **1535 učenika**. Osim učenika radionici su prisustvovali pedagozi te razredni nastavnici koji su kroz pitanja i komentare uzeli aktivno učešće u realizaciji navedenog projekta.

U Srednjoj elektrotehničkoj školi, realizirane su 2 (dvije) edukacije za 205 učenika II i IV razreda o temi "Stop drogama" i "Stop međuvršnjačkom nasilju" uz prisustvo nastavnog osoblja.

U prvom dijelu školske godine, edukacije u osnovnim školama su vršene putem online platforme "Webeks".

Također u gore navedenim školama za 26 članova Vijeća roditelja OŠ "Osman Nakaš", realizovana je edukacija o temi: "Sigurnost i ponašanje učenika u digitalnom okruženju" i "Cyber Bulling", te edukacija za 30 nastavnika OŠ "Osman Nakaš" o temi "Prevenција trgovine ljudima".

U istom vremenskom periodu u OŠ "Osman Nuri Hadžić", realizovana je edukativna radionica o temi: "Prevenција trgovine ljudima" za 25 članova vijeća roditelja pomenute škole i pedagoga.

U sklopu projekta "Dani otvorenih vrata policije", organizovana je posjeta Policijskoj upravi Novi Grad za 6 (šest) učenika Centra za slijepa i slabovidna lica. Upriličeno je druženje za policijskim službenicima, obilazak prostorija Policijske uprave, te prezentovan rad policijskih službenika sa pokazivanjem opreme koju duže policijski službenici.

Za prevenciju maloljetničkog prijestupništva načelnik Općine Novi Grad Sarajevo je imenovao Savjet sigurnosti od 9 članova/profesionalaca iz domena maloljetničkog prestupništva. Općina iz budžeta je izdvojila 15.000 KM za projekte koji su realizirani u školama i u saradnji sa nevladinim organizacijama na području općine.

• 8.2. Mjera "Dani otvorenih vrata policije" organizovane posjete djece

Osim navedenog organizovana je posjeta Policijskoj upravi Novi Grad Sarajevo, 25 djece iz vrtića "Dječiji grad" i 60 djece iz vrtića "Dunje", gdje je organizovan obilazak Policijske uprave, druženje sa policijskim službenicima, te pokazivanje opreme s kojom policijski službenici vrše svakodnevne poslove i zadatke.

► Specifični cilj 9: Sigurnost djece u porodici, školi i lokalnoj zajednici

• Mjera 9.1. Programi za sprečavanje nasilja nad djecom u porodici, školi i ulici

Sigurnost djece na području općine Novi Grad Sarajevo smatra se jednim od prioritarnih zadataka policijskih službenika ove policijske uprave. Sve škole sa područja Kantona Sarajevo postupaju po "Protokolu u slučaju nasilja" koji je potpisan između Ministarstva obrazovanja Kantona Sarajevo i policije. Prema ovom protokolu školama su date direktne smjernice kako reagovati kada saznaju da je izvršen bilo koji oblik nasilja, bilo da je maloljetnik izvršilac ili žrtva. Shodno tom protokolu, škole ali i druge javne ustanove imaju obavezu prijavljivanja nasilja.

U odjeljenju Kriminalističke policije Policijske uprave Novi Grad Sarajevo za izvještajni period, u 3 (tri) slučaja je prijavljeno nasilje nad djecom te porodice, te je izvršiocima krivičnog djela izrečena zaštitna mjera. U cilju sprečavanja ove pojave policajci u zajednici zaduženi za rad sa djecom potenciraju na važnosti prijavljivanja nasilja, te načinima na koji se to može učiniti.

• Mjera 9.2. Aktivnosti na održavanju prostora za bezbjedan boravak djece

Aktivnosti na održavanju prostora za bezbjedan boravak i igru djece nije u nadležnosti Policijske uprave Novi Grad Sarajevo. Održavanje parkova i drugih prostora za boravak i igru djece su u nadležnosti dva javna preduzeća i to za jedan broj prostora zaduženo je i odgovorno KJKP "Park", a za drugi dio prostora koje je izgradila Općina Novi Grad Sarajevo zaduženo je i odgovorno JP "Lokom" Sarajevo.

• Mjera 9.3. Programi za sprečavanje nasilja na sportskim događajima i očuvanju društvene imovine

Sigurno okruženje za svako dijete na području općine Novi Grad Sarajevo je ono okruženje u kojem dijete može imati bezbjedan boravak i igru. Upravo zbog toga kroz svoje svakodnevne aktivnosti policijski službenici imaju konkretan zadatak u smislu obilaska i nadzora nad dječijim igralištima. Tokom perioda januar- decembar 2022. godine, tačnije u oktobru 2022. godine, na području Policijske uprave Novi Grad Sarajevo, evidentiran je jedan slučaj oštećenja zaštitne ograde od strane nepoznatih lica na dječijem igralištu u ulici Trg ZAVNOBiH-a, općina Novi Grad, Sarajevo.

U mjesecu septembru 2022. godine, na dječijem igralištu u ulici Trg ZAVNOBiH-a do broja 16-A, općina Novi Grad Sarajevo, prilikom igranja fudbala, došlo je do svađe između dva malodobna lica, usljed čega je jedno dijete rukama odgurnulo drugo dijete, koje pada na betonsko igralište, pri čemu je zadobilo tjelesne povrede u vidu frakture podlaktice desne ruke. Stranke su upućene da nakon ljekarskog pregleda pristupe u prostorije Policijske uprave Novi Grad, radi eventualnog podnošenja prijave u Odjeljenju kriminalističke policije Novi Grad Sarajevo.

- **Mjera 9.4. Vršiti povremeni nadzor nad igralištima i parkovima**

Službenici Policijske uprave Novi Grad Sarajevo vrše povremeni obilazak i nadzor nad igralištima i parkovskim površinama. Ukoliko se primjete neki nedostaci ili oštećenja, obavjeste se nadležne općinske ili kantonalne institucije.

Policijska uprava Novi Grad Sarajevo je realizirala aktivnosti u 2022. godini u skladu sa planiranim mjerama iz Akcionog plana za djecu Općine Novi Grad Sarajevo za period 2022-2024. godina.

Shodno potrebama djece na nivou lokalne zajednice u navedenom izvještaju aktivnosti su se odvijale neposredno poslije pandemije izazvane virusom "COVID-19" i bile su prilagođene uslovima i organizaciji nastave i drugih akcija u pomenutoj situaciji. Nakon poboljšanja epidemiološke situacije i ublažavanja epidemioloških mjera, predavanje učenicima osnovnih i srednjih škola je organizavano kroz redovnu nastavu, a u skladu sa prethodno dogovorenim terminima. Policijska uprava Novi Grad Sarajevo, će i u narednom periodu planirati i sprovoditi aktivnosti na polju preventivnog i represivnog djelovanja, ali i jačanja saradnje sa lokalnom zajednicom u svrhu postizanja cilja u smislu stvaranja sigurnog okruženja za svako dijete.

Programsko područje VII

NEVLADINE ORGANIZACIJE

Kontinuirano se planiraju finansijska sredstva u Bužetu za podršku realizaciji projekata nevladinih organizacija. Općina Novi Grad Sarajevo uspostavila je partnerski odnos sa organizacijama civilnog društva, primjenom projektnog pristupa implementacije finansijskih sredstava planiranih u Budžetu, kroz korake: određivanje prioriteta, objava javnog poziva, ocjena projektnih prijedloga, dodjela sredstava i nadzor implementacije istih. U 2022. godini realizovano je ukupno 28 projekata nevladinih i neprofitnih organizacija humanitarnog karaktera (briga o starim i iznemoglim osobama, socijalno uključivanje osoba s posebnim potrebama i invaliditetom, briga od djeci bez jednog ili oba roditelja, briga o osobama u stanju socijalne potrebe, itd.) Finansirani/sufinansirani su projekti nevladinih i neprofitnih organizacija za 2022. godinu u oblasti djelovanja; kultura i umjetnost, sport i rekreacija, obrazovanje, nacionalne manjine, okoliš, gender, mladi i volonterizam. Podržano je 100 projekata u okviru kojih je kroz projekte uvršteno 5792 djece.

Ciljevi i aktivnosti u okviru područja nevladine organizacije

- ▶ **Strateški cilj : Uspostaviti dijalog i saradnju Općine s NVO-ima na unapređenju sveobuhvatne brige o djeci i mladima i realizaciji Akcionog plana za djecu Općine**
- ▶ **Specifični cilj 1: Obezbijediti podršku za razvoj i održivost NVO-a za djecu Općine**
 - **Mjera 1.1. Pružati podršku NVO-ima kroz ustupanje prostora za rad uz olakšice za troškove rente**

Općina Novi Grad Sarajevo pruža podršku udruženjima sa kojima ima ostvarenu saradnju kroz neki opštedruštveni i javni interes kao što su boračka udruženja ili humanitarna. Općina pruža podršku udruženjima koja rade sa djecom sa intelektualnim teškoćama i teškoćama u razvoju kao što su "Radost života", "Dajte nam šansu" i "OAZA".

- **Mjera 1.2. Povećati sredstva za projekte neposrednog rada s djecom, projekte koji prate potrebe djece u zajednici koji donose pozitivne promjene brige o djeci i mladima te doprinose realizaciji AP za djecu**

Povećan je broj projekata koji rade sa djecom i koji doprinose poboljšanju uslova i stanja potreba djece i mladih. Kroz projekte udruženja u oblasti sporta obuhvaćeno je 4044 djece, 215 djece u oblasti kulture, 222 djece u obrazovanju, 293 djece kroz zdravstvo, te 91 kroz gender i 27 djece kroz projekat mladih.

- **Mjera 1.3. Raspisivanje javnih poziva za neprofitne organizacije, usmjeriti na rješavanje akutnih problema i poboljšanje stanja potreba djece i mladih, posebno marginalizovanih grupa na nivou Općine**

Prilikom utvrđivanja prioriternih oblasti po javnom pozivu, Općina vrši konsultacije sa organizacijama civilnog društva u dijelu utvrđivanja prioriternih oblasti za finansiranja.

- **Mjera 1.4. Uspostaviti kvalitetnu evidenciju NVO-a koje rade s djecom u Općini**

Udruženja koja su registrirana u Općini rade sa djecom i to u oblasti sporta (91 sportski klub), te kroz kulturno-umjetničko stvaralaštvo (pet kulturno-umjetničkih društava). Kroz realizaciju projekata NVO koje rade s djecom obuhvaćeno je 5792 djece.

- **Mjera 1.5. Monitoring odobrenih projekata**

Nadzor nad realizacijom projekata koji se finansiraju/sufinansiraju iz budžeta Općine vrši se na način kontrola periodičnih i konačnih u obliku narativnih i finasijskih izvještaja o provedenim aktivnostima i utošenim sredstvima, te broju korisnika i ostvarenim rezultatima i utjecaju na zajednicu.

- **Mjera 1.6. Edukativno-informativni sastanci nevladinih organizacija s članovima Stručnog tima, informacije o realizaciji projekta "Grad po mjeri djeteta" i Akcionog plana za djecu**

U izvještajnom periodu nije bilo sastanaka, ali su članovi stručnog tima bili u stalnoj međusobnoj komunikaciji sa predstavnicima udruženja i razmjenjivali su potrebne informacije.

- **Mjera 1.7. Informisanje javnosti o aktivnostima NVO-a putem elektronskih medija, lokalne i kantonalne TV, pisanih medija, Općinske press službe**

Općina Novi Grad Sarajevo putem Press službe provodi informisanje javnosti odnosno komunikaciju sa medijima i građanima informišući ih o aktivnostima i projektima udruženja, a koja se realiziraju na području Općine.

- **Mjera 1.9. Informativni pult NVO-a u Općini za promotivno-informativne materijale o radu i aktivnostima NVO-a za građane**

U općinskom prostoru nalazi se informativni pult koji se koristi za informativne materijale i publikacije Općine. Udruženje "Naša djeca" Sarajevo je više puta izlagalo brošure o radu Dječijeg parlamenta Općine Novi Grad.

- ▶ **Specifični cilj 2: Razvoj Centra za kulturu i sport "Safet Zajko" i drugih prostora u kojima će se odvijati okupacione aktivnosti s djecom i mladima**

- **Mjera 2.1. Postojeće neaktivne centre ili domove dati na javni poziv za nove korisnike i nove sadržaje za djecu**

U izvještajnom periodu nije bilo konkretnih aktivnosti na realizaciji ove mjere, ali Općina ulaže napore da obezbijedi na više načina prostore za okupljanje djece i mladih. Centar "Safet Zajko" nudi djeci i mladima da slobodno vrijeme provode korisno.

• Mjera 2.2. Podsticati otvaranje centara za djecu i mlade od strane NVO-a

Općina Novi Grad Sarajevo kontinuirano radi na obogaćivanju sadržaja za djecu i vodi brigu o potrebama djece i mladih, te stvara uslove za odvijanje nekih od aktivnosti kojima se žele baviti djeca u slobodno vrijeme. S obzirom na broj djece koja žive u općini, raspoloživi prostori nisu dovoljni niti prostorno ravnomjerno raspoređeni i prilagođeni za djecu.

Najveći broj djece aktivan je u oblasti sporta. Navedeni podaci govore da veoma mali broj djece svoje slobodno vrijeme provodi organizirano. Pri dodjeli sredstava Općina vodi računa o udruženjima koja imaju programe u kojima sudjeluju djeca, kako bi se što veći broj djece i mladih uključio u programe neformalne edukacije i sticanja različitih kompetencija. Ova vrsta analize je svrsishodna, posebno s aspekta ravnomjernosti i zastupljenosti pojedinih oblasti u raspodjeli ukupnih sredstava, kao i podržavanja programa čija realizacija će dati rezultate koji će doprinijeti pozitivnim promjenama u lokalnoj zajednici.

Podrška Općine Novi Grad Sarajevo nevladinim organizacijama/udruženjima

R.B.	Finansijska sredstva namijenjena za nevladine organizacije	Planirano u 2022. godini	Realizirano u 2022. godini
1.	Tekući transferi za projekte nevladinih i neprofitnih organizacija	130.000,00 KM	130.000,00 KM
2.	Tekući transfer za projekte nevladinih i neprofitnih organizacija humanitarnog karaktera	100.000,00 KM	100.000,00 KM
UKUPNO		230.000,00 KM	230.000,00 KM

"NAŠA DJECA"

UDRUŽENJE ZA OSTVARIVANJE PRAVA DJETETA SARAJEVO

